

Datu valsts inspekcija

DARBĪBAS PĀRSKATS

2023. GADS

PROFESIONALITĀTE ATTĪSTĪBA SADARBĪBA TAISNĪGUMS ATKLĀTĪBA

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS	2
TEKSTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI.....	4
PRIEKŠVārds.....	5
1. INSPEKCIJAS DARBĪBA.....	7
1.1. INFORMĀCIJA PAR INSPEKCIJU	7
1.2. INSPEKCIJAS DARBĪBAS MĒRĶI UN FUNKCIJAS.....	7
1.3. STRUKTŪRA	9
1.4. PERSONĀLS.....	10
1.5. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA	12
1.6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS.....	12
1.7. BŪTISKĀKIE SASNIEGTIE MĒRĶI.....	16
2. INSPEKCIJAS DARBĪBAS JOMAS	18
2.1. INSPEKCIJAS LĪDZDALĪBA DATU REGULAS PRASĪBU IEVIEŠANĀ.....	18
2.2. PERSONU DATU APSTRĀDES UZRAUDZĪBA UN PĀRBAUDES	20
2.2.1. PREVENTĪVĀ PĀRBAUDE PAR DATU REGULAS PRASĪBU IZPILDI VALSTS UN PAŠVALDĪBU IESTĀDĒS ATTIECĪBĀ UZ DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA AMATU.....	20
2.2.2. PREVENTĪVĀ PĀRBAUDE TELEMĀRKETINGA JOMĀ.....	21
2.2.3. DATU APSTRĀDES UZRAUDZĪBA	23
2.2.3.1. SAŅEMTO SŪDZĪBU SKAITS	24
2.2.3.2. PERSONAS DATU AIZSARDZĪBAS PĀRKĀPUMU PAZIŅOŠANA.....	25
2.2.3.3. PIENĒMTIE LĒMUMI ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU LIETĀS	25

2.3. INSPEKCIJAS AMATPERSONAS PIEŅEMTO LĒMUMU APSTRĪDĒŠANA UN PĀRSŪDZĒŠANA	26
2.3.1. APSTRĪDĒŠANA	26
2.3.2. TIESVEDĪBAS	26
2.4. GADĪJUMU IZPĒTE	28
2.4.1. PAR DARBA DEVĒJA VEIKTO VIDEONOVĒROŠANU DARBA VIETĀ.....	28
2.4.2. PERSONU APLIECINOŠU DOKUMENTU GLABĀŠANA DARBA DATORĀ	29
2.4.3. PERSONAS DATU APSTRĀDE BEZ PIEKRIŠANAS.....	30
2.4.4. CITAS PERSONAS DATU NODOŠANA.....	31
2.4.5. PERSONAS DATU APSTRĀDE (PUBLICĒŠANA) PUBLISKĀ REĢISTRĀ.....	31
2.4.6. PERSONAS DATU APLŪKOŠANA VALSTS INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ.....	32
2.4.7. PERSONAS DATU APSTRĀDE TĪMEKĻA VIETNĒ, IZMANTOJOT SĪKDATNES BEZ ATBILSTOŠA TIESISKĀ PAMATA	32
2.5. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA.....	33
2.5.1. KONSEKVENCES NODROŠINĀŠANA	33
2.5.2. EIROPAS SAVIENĪBAS INFORMĀCIJAS SISTĒMU UZRAUDZĪBA NACIONĀLĀ LĪMENĪ.....	34
2.5.3. ŠENGENAS INFORMĀCIJAS SISTĒMA.....	34
2.5.4. VĪZU INFORMĀCIJAS SISTĒMA.....	35
2.5.5. EIROPAS PATVĒRUMA MEKLĒTĀJU DAKTILOSKOPIJAS DATUBĀZE (EURODAC)	35
2.5.6. EIROPAS KOMISIJAS LĪDZFINANSĒTO PROJEKTU ĪSTENOŠANA	36
2.6. DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA INSTITŪTS.....	36
2.7. KREDĪTINFORMĀCIJAS BIROJU DARBĪBAS UZRAUDZĪBA	38
2.8. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	39
2.8.1. #DVISKAIDRO.....	39
2.8.2. SEMINĀRI	39
2.8.3. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA, REKOMENDĀCIJAS UN VADLĪNIJAS	41
3. PRIORITĀTES NĀKAMAJAM GADAM.....	44

TEKSTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

Datu likums - Fizisko personu datu apstrādes likums

Datu regula - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)

DLPDP - projekts “Tālmācības programmas izveide personas datu aizsardzībā” (Distance Learning program on data protection)

ECRIS – Eiropas Kriminālpārkāpumu uzskaites sistēma

EDAK - Eiropas Datu aizsardzības kolēģija

ES – Eiropas Savienība

ESF - Eiropas Sociālais fonds

ETIAS – Eiropas Ceļošanas informācijas un atļauju sistēma

EURODAC - Eiropas Patvērumu meklētāju daktiloskopijas datubāze

IKT - Informācijas un komunikāciju tehnoloģija

Inspekcija - Datu valsts inspekcija

PMLP - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Policijas direktīva - Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa direktīva (ES) 2016/680 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI

SIS - Šengenas informācijas sistēma

Stratēģija - Datu valsts inspekcijas darbības stratēģija 2021. – 2025. gadam

TAP portāls - Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls

N.VIS - Nacionālā Vīzu informācijas sistēma

PRIEKŠVārds

Kopš pirms vairāk nekā četriem gadiem stājās spēkā Datu regula, mēs esam bijuši liecinieki tās nozīmīgajai lomai, nodrošinot iedzīvotājiem kontroli pār saviem datiem un vienlaikus definējot skaidrus principus datu apstrādei gan valsts, gan privātajā sektorā. Inspekcijas galvenā misija – veicināt saprātīgu un atbildīgu personas datu apstrādi – ir izteikti atspoguļota arī 2023. gada darbības pārskatā. Mēs esam uzraudzījuši datu aizsardzības principu ievērošanu, snieguši atbalstu un norādījumus, kā arī veicinājuši datu apstrādes procesu uzlabošanu. 2023. gadā izteikti esam novērojuši, ka datu aizsardzības noteikumi bieži tiek uztverti kā izaicinājums un šķērslis tehnoloģiju izmantošanai, labākai pārvaldībai un jaunām uzņēmējdarbības iespējām. Tomēr tā nav, jo personas datu aizsardzība ir cilvēktiesības, un tās nevar būt šķērslis nekam. Katra tehnoloģija ir neitrāla, tāpēc tas, kā to izmantot - ievērojot cilvēktiesības vai nē -, ir atkarīgs no pārziņiem. Mēs centāmies veicināt šo izpratni, uzsvērt datu aizsardzības nozīmīgumu un parādīt, ka atbildīga datu apstrāde var veicināt inovāciju un uzņēmējdarbības izaugsmi. Turpinot pievērst uzmanību tam, ka informācija par personas datu apstrādi ir saprotama ikvienam interesentam un atspoguļo sabiedrībai aktuālus jautājumus, Inspekcija rīkoja dažādus sabiedrības informēšanas pasākumus - seminārus un darbnīcas, kā arī publicēja informatīvus materiālus, lai paaugstinātu sabiedrības apziņu par datu aizsardzības nozīmi un veicinātu sapratni par to, kā tiek apstrādāti personas dati.

2023. gadā Inspekcija nodrošināja arī Šengenas acquis piemērošanas novērtēšanas komisijas personas datu aizsardzības jomā uzņemšanu un novērtēšanas procesa veikšanu, kā arī veica aktīvas darbības N.VIS sistēmas ekspluatācijas pārraudzībā. Tāpat Inspekcijas speciālisti piedalījās Eiropas datu aizsardzības kolēģijas (EDAK) ekspertu darba grupās, līdzdarbojoties vadlīniju un viedokļu izstrādē.

Lai nodrošinātu, ka personas datu aizsardzības prasības tiek ņemtas vērā normatīvo aktu izstrādāšanā, Inspekcija sniedza atzinumus par tiesību aktu projektiem, kas skar personas datu apstrādes jautājumus.

Mūsu starptautiskā sadarbība, it īpaši ar Lietuvu un Igauniju, ļāva veicināt efektīvu pieredzes apmaiņu un vienotu pieeju datu aizsardzības jautājumu risināšanā, stiprinot mūsu pozīcijas Eiropas un starptautiskajā arēnā.

Ļoti novērtējam, ka pārziņi un nozares speciālisti pārskata periodā aktīvi konsultējas ar mums, lai nodrošinātu atbilstošus risinājumus personas datu aizsardzībai un atbilstību normatīvajam regulējumam netipiskos gadījumos.

Arī 2024. gada aktīvi turpināsim darbu, lai izglītotu sabiedrību, stiprinātu starptautisko sadarbību un veicinātu jaunu instrumentu un vadlīniju izstrādi datu apstrādes jomā. 2023. gads bija izaugsmes un attīstības periods, un mēs esam pateicīgi par iespēju strādāt sabiedrības labā, aizsargājot personas datus un veicinot drošu digitālo vidi.

Mūsu darbs turpināsies, un mēs esam gatavi jauniem izaicinājumiem un iespējām, kas mūs sagaida.

Jekaterina Macuka,

Datu valsts inspekcijas direktore

1. INSPEKCIJAS DARBĪBA

1.1. INFORMĀCIJA PAR INSPEKCIJU

Inspekcija izveidota, pamatojoties uz Fizisko personu datu aizsardzības likumu¹, un savu darbību uzsāka 2001. gada 1. janvārī.

Saskaņā ar Datu likuma 3. pantu Inspekcija ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas ir datu uzraudzības iestāde Datu regulas izpratnē un pilda Datu regulā un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus datu apstrādes jomā.

Inspekcija savā darbībā ir funkcionāli neatkarīga iestāde. Inspekcijas neatkarības statusu paredz Datu regulas 52. pants. Neatkarīgas uzraudzības iestādes statuss ir būtiska sastāvdaļa fizisku personu datu aizsardzībā un efektīvā funkciju izpildē.

Ministru kabinets institucionālo pārraudzību īsteno ar tieslietu ministra starpniecību. Pārraudzība neattiecas uz Inspekcijai noteikto uzdevumu un tiesību īstenošanu, kā arī Inspekcijas iekšējās organizācijas jautājumiem, tostarp iekšējo normatīvo aktu izdošanu, uzziņu sagatavošanu un lēmumiem, kuri attiecas uz Inspekcijas nodarbinātajiem (piemēram, lēmumiem par nodarbināto pieņemšanu un atbrīvošanu no amata, pārcelšanu un tās saskaņošanu, nosūtīšanu komandējumā, disciplinārlietu ierosināšanu, izskatīšanu un disciplinārsodu piemērošanu).

Inspekcija nodrošina konstitucionālo tiesību politikas īstenošanu tiesību nozares jomā, attiecībā uz fizisko personas datu apstrādi.

Inspekcijas birojs atrodas Rīgā, Elijas ielā 17.

1.2. INSPEKCIJAS DARBĪBAS MĒRĶI UN FUNKCIJAS

Inspekcijas darbības mērķis ir aizsargāt cilvēka pamattiesības un pamatbrīvības personas datu aizsardzības jomā, nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Savienības un starptautiskajās institūcijās savas kompetences ietvaros un sekmēt, lai personas datu apstrāde tiktu veikta lietderīgi, tiesiski un atbilstoši tiesību aktiem. Šis mērķis ir nostiprināts arī Inspekcijas Stratēģijā un tiek ievērots, veicot ikvienu iestādes funkciju vai plānojot veicamos uzdevumus.

¹ Fizisko personu datu aizsardzības likums zaudējis spēku 2018. gada 5. jūlijā

Inspekcijas funkcijas nosacīti var iedalīt divās daļās – uzraudzība pār personas datu pārkāpumiem un preventīva funkcija.

Balstoties uz šīm funkcijām, lai sasniegtu Stratēģijā nospraustos mērķus, Inspekcija ir izvirzījusi trīs galvenos darbības virzienus.

1. Informēta, motivēta sabiedrība un savlaicīgi novērsti pārkāpumi.

Šī darbības virziena ietvaros tiek veicināta iestādes atpazīstamība sabiedrībā, palielināta gan sabiedrības izpratne par tās tiesībām personas datu apstrādes jomā, gan personu, kas apstrādā personas datus, izpratne par to pienākumiem. Tāpat virziena ietvaros tiek īstenoti pasākumi, lai veicinātu vienotas pieejas nodrošināšanu attiecībā uz personas datu aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, izstrādājot vadlīnijas, rekomendācijas, skaidrojumus, kā arī saistošus publiskās pārvaldes noteikumus.

Minētais darbības virziens ir īpaši būtisks, jo tikai informēta sabiedrība spēj efektīvi īstenot savas tiesības, savukārt informēti pārzīņi spēj efektīvi pildīt savus pienākumus. Abpusējas labprātīgas savu tiesību un pienākumu īstenošanas rezultātā savlaicīgi tiek identificēti un novērsti datu apstrādes pārkāpumi, kā arī visefektīvākajā veidā bez uzraudzības iestādes tiešas iesaistes tiek nodrošinātas tiesības uz personas datu aizsardzību.

2. Nodrošināta efektīva personas datu uzraudzība.

Šī darbības virziena ietvaros tiek nodrošināts, ka Inspekcijas lēmumi un piemērotie sodi ir pārredzami, caurspīdīgi un taisnīgi. Rezultātā datu pārzīņi ir motivēti ievērot normatīvajos aktos noteiktās personas datu apstrādes prasības.

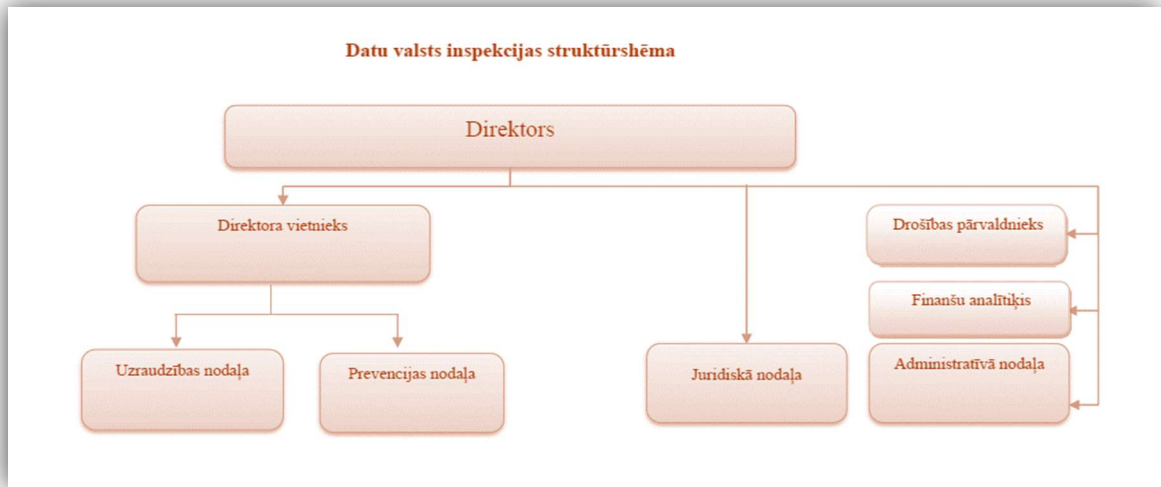
3. Efektīva un uz attīstību vērsta iestāde.

Šī darbības virziena ietvaros iestāde mērķtiecīgi virzās uz vērtību balstītu organizācijas kultūru, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā. Inspekcijas vērtības - profesionalitāte, attīstība, sadarbība, taisnīgums un atklātība - veicina Inspekcijas misijas un vīzijas sasniegšanu, veido organizācijas vidi un kultūru, nosaka darbinieku uztveri un domāšanu, kas atspoguļojas katra darbinieka rīcībā un attieksmē, sekmē resursu atdevi, paaugstinot darbinieku profesionalitāti, veidojot efektīvus komunikācijas kanālus ar sabiedrību.

Visi darbības virzieni ir savstarpēji saistīti un cits citu papildinoši, gan veicinot katra atsevišķa virziena turpmāko attīstību, gan kopīgā mērķa sasniegšanu.

Ar Inspekcijas uzdevumiem, kas tiek veikti, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi, iespējams iepazīties **šeit**.

1.3. STRUKTŪRA

Inspekcijā kopš 2023. gada marta darbojas Inspekcijas vadības grupa - koleģiāla institūcija, kuras mērķis ir:

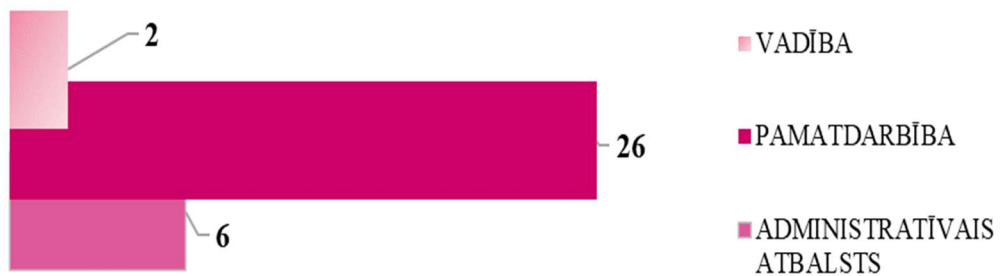
- 1) nodrošināt efektīvu Inspekcijas attīstības un darbības īstenošanu;
- 2) nodrošināt uzraudzību atbilstoši Inspekcijas darbības stratēģijai un ieviestajai procesu pieejai;
- 3) veicināt visaptverošu Inspekcijas struktūrvienību vadītāju, kā arī direktoram tieši pakļauto nodarbināto iesaisti un piesaisti Inspekcijas attīstības un darbības plānošanā un īstenošanā.

Inspekcijā patstāvīgi darbojas Ētikas komisija, kura Inspekcijas Ētikas kodeksā noteiktajā kārtībā izskata Ētikas kodeksā noteikto profesionālo ētikas pamatprincipu, kā arī uzvedības normu pārkāpumus.

1.4. PERSONĀLS

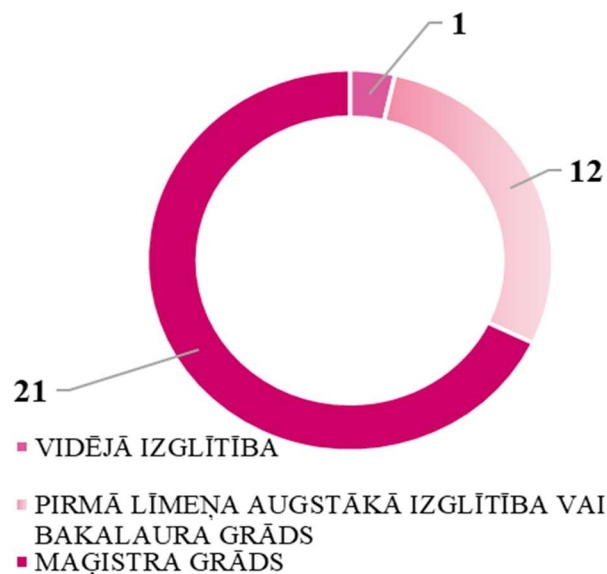
Pārskata periodā Inspekcijā apstiprinātas 35 amata vietas un viena amata vieta uz noteiktu laiku Eiropas Savienības projekta DLPDP realizācijai līdz 2024. gada 30. septembrim.

IERĒDŅU UN DARBINIEKU SADALĪJUMS PA JOMĀM (uz 31.12.2023.)

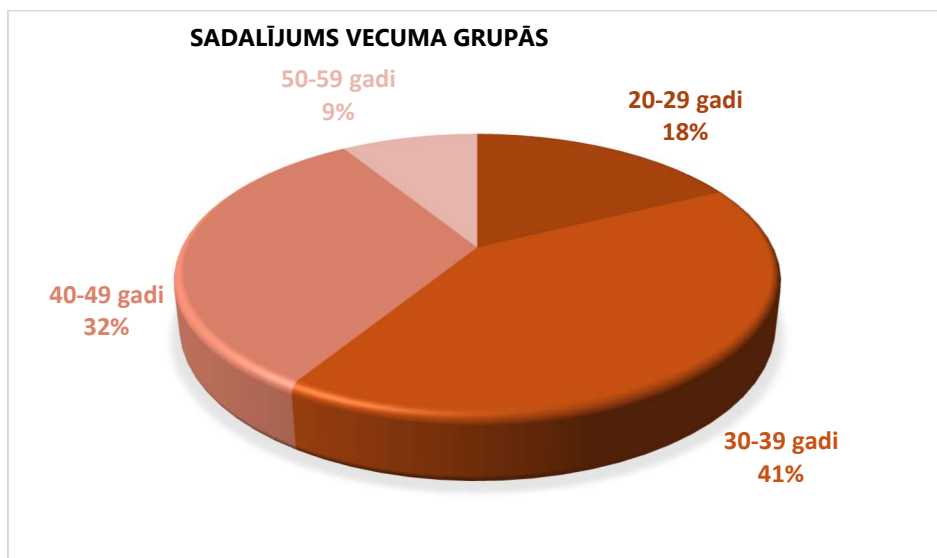

Vidēji pārskata gadā nodarbināti 34 ierēdņi un darbinieki, no tiem 26 sievietes un 8 vīrieši.

SADALĪJUMS PA IZGLĪTĪBAS GRUPĀM

Valsts civildienesta attiecības tika izbeigtas ar 3 ierēdņiem un darba tiesiskās attiecības ar 3 darbiniekiem. Iecelti 5 valsts civildienesta ierēdņi un nodibinātas darba tiesiskās attiecības ar 3 darbiniekiem.

Pārskata periodā saglabāta iepriekš ieviestā darba organizēšana, kad daudzi darbinieki strādāja hibrīdrežīmā (daļēji klātienē/attālināti).

Inspekcijā ir izveidota un ieviesta jauna atlīdzības noteikšanas sistēma. Atlīdzības sistēma ir balstīta uz principiem, kas ļauj motivēt nodarbinātos gan mērķu sasniegšanai, gan veicina nodarbināto attīstību un izaugsmi, gan veicina nodarbināto lojalitāti Inspekcijai. Nodarbināto mēnešalgas noteikšanā ir ievēroti šādi principi:

- **taisnīgums:** par tādas pašas vai līdzīgas vērtības darbu, kvalifikāciju un kompetencēm un darba sniegumu tiek noteikta līdzīga mēnešalga;
- **caurskatāmība:** nodarbinātā mēnešalgas līmeņa noteikšanas kārtība ir pieejama visiem Inspekcijas nodarbinātajiem un tiek izskaidrota pēc nepieciešamības;
- **orientācija uz rezultātu:** individuālās mēnešalgas kritēriju būtība ir atbilstoši atalgot nodarbinātā ieguldījumu (kvalifikāciju un kompetences), rezultātu (kvalitatīvu darba sniegumu), veicināt to pastāvīgu pieaugumu, lai ikviena nodarbinātā mēnešalga atbilstu viņa ieguldījumam un darba rezultātiem;
- **elastīgums:** atbilstoši izmaiņām nodarbinātā individuālās mēnešalgas kritēriju vērtējumā nodarbinātā individuālā mēnešalga tiek regulāri pārskatīta, ņemot vērā Inspekcijas atalgojuma budžeta iespējas.

Lai veicinātu nodarbināto attīstību un kļūtu par efektīvu iestādi ar profesionāliem nodarbinātajiem tiek ieviestas pārmaiņas mācīšanās kultūrā. Inspekcijas ikgadējā mācību plāna

saturs tiek veidots tā, lai veicinātu nodarbināto kompetenču attīstību, kā arī komandas motivēšanu un stiprināšanu.

Kopumā profesionālās kompetences paaugstināšanai personāls pārskata gadā nodrošināja dalību 18 mācību kvalifikācijas pasākumos, no tiem 14 ārējās mācībās un 4 iekšējās apmācībās.

Lai veidotu labvēlīgu darba vidi Inspekcijā tika veiktas vairākas nodarbināto aptaujas. Aptauju rezultāti tika analizēti vadības grupā, kā arī pieņemta rīcība, kas ļautu uzlabot nodarbināto labbūtību un darba vidi Inspekcijā.

1.5. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA

Lai nodrošinātu sekmīgu stratēģisko mērķu sasniegšanu un efektīvu Inspekcijas darbību, ir izveidota iekšējās kontroles sistēma.

Pārskata gadā ir izstrādāti un pieņemti Inspekcijas risku vadības noteikumi, nosakot vienotu kārtību risku vadībai Inspekcijā, risku vadības pienākumus un atbildības sadalījumu.

Tāpat ir pabeigta Inspekcijas pamatdarbības procesu (pakalpojumu īstenošana), vadības procesu, tai skaitā snieguma novērtēšanas vadības procesu, administratīvā atbalsta procesu un resursu nodrošināšanas atbalsta procesu pārskatīšana un noteikta kārtība šo procesu turpmākai pārskatīšanai un pilnveidošanai.

Pārskata gada sākumā pieņemta Inspekcijas informācijas sistēmu drošības politika attiecībā uz Inspekcijā izmantojamajām informācijas sistēmām un informācijas apstrādes/glabāšanas vietām. Minētajā dokumentā nosakot drošības politikas pamatnostādnes un drošības vadības organizācijas principus, sistēmas raksturojumu un analīzi drošības jomā, kā arī drošības principus.

Tāpat ir pieņemta Inspekcijas komunikāciju tehnoloģiju attīstības stratēģija 2023.-2025. gadam, kas noteic Inspekcijas IKT attīstības galvenos virzienus, kā arī sasniedzamos mērķus norādītajam periodam.

1.6. FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Inspekcijas finansējumu veido šādi ieņēmumu avoti:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi;
- 3) ārvalstu finanšu palīdzība.

Zemāk sniegts Inspekcijas 2023. gada budžeta izpildes skaidrojums par izdevumu ekonomiskās klasifikācijas grupām sadalījumā pa budžeta apakšprogrammām. 2023. gadā Inspekcijai bija izdevumi divās budžeta programmās:

- apakšprogramma 09.02.00 “Fizisko personu datu aizsardzība”;
- apakšprogramma 70.15.00 “Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)”.

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Apstiprināts likumā, <i>euro</i>	Budžeta izpilde, <i>euro</i>	
			pārskata periodā	iepriekšējā pārskata periodā
A	B	1	2	3
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 664 258	1 644 105	1 444 423
1.1.	Maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	17 327	13 059	7 929
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	117 678	117 678	39 226
1.3.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 529 253	1 513 368	1 397 268
2.	Izdevumi (kopā)	1 697 709	1 551 524	1 408 990
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 693 003	1 548 722	1 399 676
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	1 693 003	1 548 722	1 399 630
2.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	46
2.2.1.	Sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas	0	0	46
3.	Kapitālie izdevumi	4 706	2 802	9 314
tai skaitā pa apakšprogrammām:				
09.02.00	Fizisko personu datu aizsardzība			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 546 580	1 526 427	1 402 837
1.1.	Maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	17 327	13 059	7 929
1.3..	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	1 529 253	1 513 368	1 394 908
2.	Izdevumi (kopā)	1 546 580	1 523 162	1 400 855
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	1 541 874	1 520 360	1 391 541
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	1 541 874	1 520 360	1 391 495
2.2.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	46
2.2.1.	Sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas	0	0	46

3.	Kapitālie izdevumi	4 706	2 802	9 314
70.15.00	Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	117 678	117 678	41 586
1.2.	Ārvalstu finanšu palīdzība	117 678	117 678	39 226
1.3.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	0	2 360
2.	Izdevumi (kopā)	151 129	28 362	8 135
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	151 129	28 362	8 135
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	151 129	28 362	8 135

Inspekcijas valsts pamatbudžeta izdevumi 2023. gada 12 mēnešos bija 1 644 105 *euro*, kas, salīdzinot ar 2022. gadu, ir palielinājušies par 199 682 *euro* jeb 13.82%.

Izdevumu pamatfunkciju īstenošanai palielinājums saistīts ar to, ka pārskata gadā tika piešķirti papildu finanšu resursi prioritārajam pasākumam “Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošana un tās uzlikto funkciju nodrošināšana” 104 551 *euro* apmērā, kā arī īstenots Inspekcijas projekts DLPDP 28 362 *euro* apmērā. Pārskata gadā izdevumi kapitālieguldījumiem bija mazāki, jo iegādāta datortehnika, lai nomainītu atlikušo nolietoto datortehniku.

Apakšprogrammai 09.02.00. “Fizisko personu datu aizsardzība” ieņēmumi kopā, salīdzinot ar 2022.gadu, palielinājās par 123 590 *euro* 8.81%. Izdevumi kopā, salīdzinot ar 2022.gadu, palielinājās par 122 307 *euro* 8.73%. Izdevumi atlīdzībai salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu palielinājās par 135 111 *euro* jeb 12.57%, kas saistīts ar bāzes algas palielinājumu valstī un šīs apakšprogrammas ietvaros 2023.gadam piešķirto papildu finanšu resursiem prioritārajam pasākumam “Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošana un tās uzlikto funkciju nodrošināšana” 104 551 *euro* apmērā. Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājās par 6 246 *euro* jeb 7.58% sakarā ar to, ka daži klātienes komandējumi tika pārveidoti par hibrīda sanāksmēm. Kapitālie izdevumi, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājās par 6 512 *euro* jeb 69.92% sakarā ar to, ka iestādes nodrošināšanai tika iegādāta jauna datortehnika atlikušās nolietotās datortehnikas vietā. 2023.gadā izpilde pašu ieņēmumos no maksas pakalpojumiem sasniedza 13 059 *euro* jeb 64.70 %.

Apakšprogrammai 70.15.00 “Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)” ieņēmumi kopā (ārvalstu finanšu palīdzība), salīdzinot ar 2022. gadu, palielinājās par 76 092 *euro* jeb 182.98% atbilstoši Projekta īstenošanas sākotnējam grafikam.

Izdevumi kopā, kas vienlaikus ir arī izdevumi atlīdzībai, salīdzinot ar 2022. gadu, palielinājās par 20 227 *euro* jeb 248.64%. Minētie izdevumi palielinājās, lai nodrošinātu Projekta vadītājam atlīdzību atbilstoši iestādes darbinieku (juriskonsultu) vidējam statistiskam atalgojuma pieaugumam, kā arī vidējam statistiskam atalgojuma pieaugumam valstī. Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, samazinājās par 3 448 *euro* jeb 100.00%, jo iepirkuma procedūras rezultātā noslēgtā līguma par “E-mācību “Personas datu aizsardzība mazajiem un vidējiem uzņēmējiem” satura, interaktivitātes izstrāde, lokalizācija un tehniskā nodrošināšana” ietvaros izpildītājs nepieprasīja līgumā paredzēto avansu un visa līgumā paredzētā summa tiks izmaksāta pēc pilnīgu darbu pabeigšanas 2024.gadā. Projekta īstenošanas periods ir no 2022. gada 1. septembra līdz 2024. gada 31. augustam, un iestāde ir vienīgais projekta īstenotājs.

Projekta kopējās izmaksas ir 316 423 *euro*, no kurām 90 % jeb 235 356 *euro* veido EK finansējums, un 10% jeb 26 151 *euro* ir nacionālais līdzfinansējums. Papildu tam nepieciešams finansējums DLPDP projekta neattiecināmo izmaksu (pievienotās vērtības nodokļa) segšanai – 54 916 *euro*. Līdz ar to nepieciešamais indikatīvais līdzfinansējums kopā sastāda 81 067 *euro*. Kopā no nacionālā finansējuma (Latvijas valsts budžeta līdzekļiem) DLPDP projekta līdzfinansējumam, priekšfinansējumam un neattiecināmo izmaksu segšanai nepieciešams nodrošināt indikatīvi 128 138 *euro* (26 151 *euro* līdzfinansējumam, 47 071 *euro* priekšfinansējumam un 54 916 *euro* neattiecināmo izmaksu segšanai).

REZULTĀTU UN TO REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDE

Rādītāja nosaukums	Plānotā vērtība	Izpilde	Paskaidrojums
Personas datu apstrādes pārbaužu skaits	1040	955	Nemot vērā personālā trūkumu, nebija iespējams veikt visas ieplānotas pārbaudes, jo tās kļūst sarežģītākas. Savukārt, lai gan videonovērošanas pārbaudes nav tik sarežģītas, tās ir laikietilpīgas, jo prasa uzturēt regulāru saraksti ar iesniedzējiem un pārziņiem. Tas ir tāpēc, ka lielākoties sūdzības ir saistītas ar personiskiem konfliktiem, kurus privātpersonas cenšas risināt ar iestādes starpniecību.

Izstrādāto rekomendāciju skaits	3	2	1. Rekomendācija "Personas datu apstrāde telemārketiņģa jomā apstrādātāja statusā"; 2. Privātuma politikas izstrāde, t.sk. privātuma politikas veidlapas paraugs.
Organizēti izglītojoši pasākumi (semināri, konferences, darbnīcas) par personas datu aizsardzību (skaits)	5	8	Pamatojoties uz iestādes darba plānu 2023.gadam, noorganizēti seši tiešsaistes semināri sabiedrībai par aktualitātēm personas datu apstrādē un aizsardzībā. Sadarbībā ar Patentu valdi nodrošināta dalība sarunu festivālā "LAMPA" - diskusija "Nenopietns randiņš ar nopietnām sekām". Kampanģas "Tavi dati - Tava drošība" ietvaros organizēti semināri/darbnīcas dažādos Latvijas reģionos.
Datu valsts inspekcijai labvēlīģo nolēmumu īpatsvars pret kopēģo tiesas nolēmumu skaitu (%)	92	100	2023.gadā spēkā stājušies 6 tiesas spriedumi APL kārtībā. Visi nolēmumi ir Inspekcijai labvēlīģi, līdz ar to labvēlīģo nolēmumu īpatsvars ir 100%. Administratīvā pārkāpuma procesā stājušies spēkā 2 tiesas spriedumi, kas ir labvēlīģi Inspekcijai. Līdz ar to labvēlīģo nolēmumu īpatsvars ir 100%.

Kopumā 2023.gadā iestāde rezultatīvo rādītāju plānoto vērtību ir sasnieģusi.

1.7. BŪTISKĀKIE SASNIEGTIE MĒRĶI

Pārskata gadā tika izvirģiti un veikti vairāki iestādes attģstģbai un tiesģbu uz personas datu apstrādi aizsardzģbai būtģski uzdevumi.

1. Stiprināta Inspekcģjas kapacģtāte, veidoģot konkurētspēģģģu un labvēlģģu darba vidi Inspekcģģā, piesaģstot profesionālus un motivēģtus nodarbinģtos Inspekcģjas funkcģju izpildes nodrošināģšanai.

2. Notģkusi aktģva iesaģste normatģvo aktu un attģstģbas plānoģšanas dokumentu projektu izstrādē un kopumā snģģti 274 atģzģnģmi par citu institģģģģģu sagatavotajģģm normatģvo aktu un attģstģbas plānoģšanas dokumentu projekģģģm.

3. Publicģģti rģģģģbas kodeksu pārraudzģģbas struktģru akreditāģģģģ kritēģģģģģ.

4. Veiktas preventīvas pārbaudes par personas datu aizsardzības prasību ievērošanu telemārketinga jomā attiecībā uz pārziņu darbību, ikgadējā uzraudzības pārbaude kredītinformācijas birojos, veikta pārziņu, kuriem ir pienākums iecelt datu aizsardzības speciālistu, aptauja, kā arī pabeigta Baltijas valstu pārbaude īstermiņa transportlīdzekļu nomas jomā.

5. Īstenota sabiedrības informēšanas kampaņa mazajiem un vidējiem uzņēmumiem datu aizsardzības jomā.

6. Veikti pasākumi sabiedrības izpratnes par fizisko personu datu apstrādi un aizsardzību veicināšanai, organizējot astoņus izglītojošos seminārus un publicējot 43 skaidrojuma.

7. Veikta klātienes pārbaude Ārlietu ministrijā un Latvijas vēstniecībā Kazahstānā attiecībā uz personas datu apstrādes atbilstību Vīzu informācijas sistēmai.

8. Organizēti trīs datu aizsardzības speciālistu eksāmeni.

9. Nodrošināta datu aizsardzības speciālistu kvalifikācijas uzturēšanas pārbaude un kvalifikācijas pagarināšana.

10. Veiktas 955 uzraudzības pārbaudes un piemēroti 192 korektīvie līdzekļi.

2. INSPEKCIJAS DARBĪBAS JOMAS

2.1. INSPEKCIJAS LĪDZDALĪBA DATU REGULAS PRASĪBU IEVIEŠANĀ

Nacionālo normatīvo aktu un politikas dokumentu kvalitāte un atbilstība personas datu apstrādes pamatprincipiem ir būtisks priekšnoteikums, lai personas datu apstrāde būtu tiesiska, pārziņi un datu subjekti spētu izprast savas tiesības un pienākumus, un Inspekcija spētu veikt efektīvu uzraudzību pār personas datu apstrādi. Tādējādi Inspekcija par vienu no saviem uzdevumiem ir noteikusi līdzdalību sakārtotas tiesiskās vides radīšanā.

Minētā uzdevuma veiksmīgai izpildei 2023. gada 15. augustā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 448 “Grozījumi Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumos Nr. 606 “Ministru kabineta kārtības rullis””, nosakot Inspekciju kā iestādi, kuras atzinumu nepieciešams saņemt normatīvā akta projektu vai politikas plānošanas dokumentu projektu saskaņošanas procesā, ja uz saskaņošanu virzītais projekts skar personas datu apstrādes jautājumus, tostarp personas datu apstrādi informācijas sistēmās.

Kopumā 2023. gadā TAP portālā saskaņošanai saņemti 119 tiesību aktu projekti. Par šiem projektiem kopumā sniegti 274 atzinumi (no tiem 119 sākotnējie atzinumi un 155 atkārtotie atzinumi).

Papildu minētajam pārskata periodā Inspekcija saskaņā ar Ministru kabineta 2023. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 368 “Informācijas sistēmu un to darbībai nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju resursu un pakalpojumu attīstības aktivitāšu un likvidēšanas uzraudzības kārtība” 5.6. apakšpunktu, sniedza 25 viedokļus pārziņiem par to izstrādātajiem valsts informācijas sistēmu, kurās tiek veikta datu apstrāde, attīstības aktivitātes aprakstiem.

Pārskata periodā Inspekcija iesaistījās atzinumu sniegšanā par tiesību aktu projektu “Grozījums Sodu reģistra likumā”². Tiesību aktu projekts cita starpā tika izstrādāts, ņemot vērā Satversmes tiesas 2022. gada 22. decembra spriedumā lietā Nr. 2022-09-01 izteiktās atziņas. Proti, Satversmes tiesa atzina Sodu reģistra likuma 23. panta 1. punktu, ciktāl tas attiecas uz ziņām par attaisnoto personu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 96. pantam un spēkā neesošu no 2023. gada 1. jūlija. Kaut arī Inspekcija neiebilda par grozījumu, ar kuru turpmāk Sodu reģistra arhīva datubāzē neuzglabā informāciju par attaisnoto personu, jo minētais ir saskaņā ar Satversmes tiesas atziņām, vienlaikus Inspekcija vērsa uzmanību, ka

² Tiesību aktu projekts Nr. 23-TA-615

Sodu reģistra likuma 23. panta 1. punkta atbilstību personas datu apstrādi regulējošajiem normatīvajiem aktiem ir nepieciešams vērtēt kopumā, ne tikai attiecībā uz attaisnoto personu. Uz minēto ir norādījusi arī Satversmes tiesa, izsakot secinājumus, kas attiecas ne tikai uz ziņu par attaisnotu personu glabāšanu arhīva datu bāzē, bet par arhīva būtību un jēgu, datu apstrādi arhīva vajadzībām, kā arī par noteiktā glabāšanas termiņa arhīva datu bāzē samērīgumu. Par to, ka tiesas secinājumi piemērojami ne tikai uz ziņu par attaisnoto personu glabāšanu arhīva datu bāzē, bet gan uz Sodu reģistra likuma 23. panta 1. punktu kopumā, liecina tas, ka Satversmes tiesa analizē glabāšanas termiņu kontekstā ar arhivēšanas nolūku, kā arī aspekts, ka glabāšanas termiņš ir noteikts viens un tas pats attiecībā uz visu ziņu glabāšanu arhīva datu bāzē, ne tikai par attaisnoto personu.

Ievērojot minēto, Inspekcija, sniedzot atzinumu par tiesību aktu projektu, norādīja, ka būtu pārskatāms Sodu reģistra likuma 23. panta 1. punktā noteiktais datu glabāšanas termiņš, lai tas atbilstu Policijas direktīvai un likumam “Par fizisko personu datu apstrādi kriminālprocesā un administratīvā pārkāpuma procesā”. Tāpat arī Inspekcija aicināja noteikt datu apstrādes nolūkus, kādos tiks apstrādāti personas dati, ņemot vērā Policijas direktīvas 8. panta 2. punktā noteikto, ka dalībvalsts tiesībās, ar ko regulē apstrādi šīs direktīvas darbības jomā, precīzē vismaz apstrādes mērķus, apstrādājamās personas datus un apstrādes nolūkus. Savukārt Sodu reģistra likuma 1. pantā ietvertais likuma mērķis nevar kalpot arī datu apstrādei arhivēšanas nolūkiem, jo datu apstrāde sākotnējiem nolūkiem, kas noteikti šajā pantā un datu apstrāde arhivēšanas nolūkos ir atšķirīgas datu apstrādes darbības ar dažādiem nolūkiem. Neraugoties uz Inspekcijas iebildumiem par tiesību aktu projektu, tas tika pieņemts Saeimā un jau ir stājies spēkā³.

Tāpat Inspekcija sniedza viedokli par likumprojektu “Valsts aizsardzības dienesta likums”.⁴ Ņemot vērā to, ka nolūkā izvērtēt iesaucamo atbilstību valsts aizsardzības dienestam tiek apstrādāta apjomīga informācija, kas ietver arī īpašu kategoriju personas datu apstrādi, piemēram, par personas veselības stāvokli un reliģisko pārliecību, bija īpaši svarīgi izveidot tādu regulējumu, kas nepieļautu personas datu apstrādi citiem mērķiem un neradītu risku personas datu ļaunprātīgai izmantošanai. Tāpat būtiski bija rūpīgi analizēt katru datu veidu, pārliecinoties, ka ikkatrs no tiem patiesi ir nepieciešams, lai izvērtētu personas atbilstību valsts aizsardzības dienestam. Papildus Inspekcija tika iesaistīta arī diskusijās par sistēmas, kurā dati tiek apstrādāti, atbilstību drošības un organizatoriskajām prasībām.

³ <https://likumi.lv/ta/id/349764-grozijumi-sodu-registra-likuma>

⁴ Tiesību aktu projekts Nr. 22-TA-2481

Inspekcijai tika lūgts sniegt viedokli arī par paredzētajiem grozījumiem Izložu un azartspēļu likumā. Ar minētajā likumprojektā ietvertajām tiesību normām bija paredzēta spēlētāju profilēšana ar mērķi identificēt atkarību riskam pakļautos spēlētājus. Lai sasniegtu mērķi, tika plānots apstrādāt detalizētus datus par spēlētāju jau no pirmās spēlēšanas reizes - apmeklējuma biežums, laimestu biežums un summa, iztērētie līdzekļi, uzvedības pazīmes, kas liecina par atkarību risku. Lai arī Inspekcija uzskatīja, ka mērķis ir sabiedriski nozīmīgs, tomēr pauda viedokli, ka šāda apstrāde ir pieļaujama tikai pie apstākļiem, ja, konstatējot azartspēļu atkarības rašanās risku, azartspēļu organizētājam būtu pienākums veikt kādas darbības, lai šo risku pārvaldītu, piemēram, noteiktu aizliegumu personai turpmāk piedalīties spēlē. Ņemot vērā to, ka šāds pienākums azartspēļu organizētājiem netika paredzēts un Inspekcijas ieskatā atkarības risku novērtēšana nevar būt pašmērķis, Inspekcija izteica iebildumus par likumprojektā paredzēto datu apstrādi.

2.2. PERSONU DATU APSTRĀDES UZRAUDZĪBA UN PĀRBAUDES

2.2.1. PREVENTĪVĀ PĀRBAUDE PAR DATU REGULAS PRASĪBU IZPILDI VALSTS UN PAŠVALDĪBU IESTĀDĒS ATTIECĪBĀ UZ DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA AMATU

2022. gada decembrī Inspekcija uzsāka un 2023. gadā pabeidza preventīvo pārbaudi 129 valsts un pašvaldību iestādēs⁵. Pārbaude tika vērsta uz konkrētu aspektu atbilstības vērtēšanu, proti, vai tiek ievērotas prasības attiecībā uz datu aizsardzības speciālistu norīkošanu un paziņošanu Inspekcijai, kā arī, vai tiek ievēroti nosacījumi attiecībā uz datu aizsardzības speciālista amata pienākumu veikšanu atbilstoši Datu regulas prasībām.

Pārbaudē Inspekcija nav konstatējusi būtiskas neatbilstības Datu regulas prasībām. Tāpat secināts, ka 83 no ieceltajiem datu aizsardzības speciālistiem ir iekļauti Inspekcijas uzturētajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā. Savukārt tie speciālisti, kas nav iekļauti

⁵ <https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/pern-veiktas-vairak-neka-100-preventivas-parbaudes-valsts-un-pasvaldibas-iestades>

minētajā sarakstā, ir iecelti no iestāžu iekšējiem resursiem. Lai nodrošinātu atbilstošu kvalifikāciju un zināšanu līmeni, šīs iestādes savus speciālistus regulāri norīko uz mācībām.

Kopumā datu aizsardzības speciālista iesaiste pārziņu iekšējos procesos palielinās un to viedoklis tiek ņemts vērā, kas, savukārt, liecina, ka datu aizsardzības speciālista amats iestādēs nostiprinās kā nozīmīgs instruments datu aizsardzības prasību izpildē. Tomēr vēl ir gana daudz situāciju, kad iestādes neiesaista datu aizsardzības speciālistu savu iekšējo procesu izveidē un jauno tiesību aktu projektu izstrādē, kas var novest pie izveidoto pakalpojumu/procesu neatbilstības Datu regulas prasībām. Tika konstatēts arī, ka, gadījumos, kad viens datu aizsardzības speciālists veic pienākumus vairākās iestādēs, bieži vien tiek izmantotas vienotās dokumentu formas, kuri ir līdzīgi pēc satura, nevērtējot katras konkrētas iestādes darbības specifiku un funkcijas.

2.2.2. PREVENTĪVĀ PĀRBAUDE TELEMĀRKETINGA JOMĀ

Turpinot 2022. gadā uzsākto iniciatīvu un ievērojot 2022. gada preventīvajā telemārketinga pārbaudē iegūto informāciju no apstrādātājiem, tika īstenotas klātienē pārbaudes pie 10 pārziņiem, kuru darbības veids ir saistīts ar telemārketingu, tostarp izejošo zvanu centru darbību. Būtiski, ka šo pārbaudzi mērķis primāri nebija pārziņu sodīšana par neatbilstībām, bet gan jomas un vidējās prakses nozarē izpratne no Inspekcijas puses.

Klātienē pārbaudes objekts un mērķis bija pārziņu veiktās datu apstrādes telemārketinga nolūkā atbilstības Datu regulas prasībām, t.sk., pārskatatbildības principa, datu subjekta tiesību īstenošanas un tehnisko un organizatorisko prasību ieviešanas, novērtēšana, kā arī darbību atbilstības Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma prasībām pārbaude.

Pārbaudē iekļauto 10 (no 22) uzņēmumu atlase tika veikta atbilstoši šādiem kritērijiem un kārtībā:

- 1) aktīvs vai bijis klients telemārketinga pakalpojumu sniedzējam periodā no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada aprīļa vidum, kura darbības veids ir saistīts ar telemārketingu, tostarp izejošo zvanu centru darbību, un kurš kā apstrādātājs tika pārbaudīts 2022. gada preventīvās pārbaudes ietvaros telemārketinga jomā attiecībā uz apstrādātājiem;
- 2) Latvijas Republikā reģistrēts, aktīvs uzņēmums. Darbību veic Latvijas Republikā;
- 3) uzskatāms, ka uzņēmuma mērķauditorija telemārketinga veikšanai ir fiziskas personas;
- 4) tika atlasīti pārziņi, pie kuriem Inspekcija pēdējos divus gadus (2021. un 2022. gadā) nav veikusi iniciatīvas, preventīvas vai cita veida pārbaudes;

5) no atlikušajiem uzņēmumiem izvēlēti pārziņi ar mazāko finanšu apgrozījumu 2021. gadā, papildus ievērojot, ka 2023. gada pavasarī Inspekcija īstenoja sociālo kampaņu adresētu tieši maziem un vidējiem uzņēmumiem (dati iegūti no Uzņēmuma reģistra datubāzes (periods no 01.01.2021. līdz 31.12.2021.)).

Rezultātā tika atlasīti 10 pārziņi. Tomēr, ievērojot, ka divi no pārziņiem sniedza informāciju, ka telemārketiņga pakalpojumi periodā no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada aprīlim no konkrētajiem apstrādātājiem netika saņemti, šie pārziņi tika izslēgti no preventīvās pārbaudes, un tādējādi, atkārtoti piemērojot, tostarp kritēriju par zemāko finanšu apgrozījumu 2021. gadā, tika izvēlēti divi citi pārziņi.

Pārbaudu norise sastāvēja no divām daļām – jautājumu un atbilžu sadaļas, kur visiem 10 pārziņiem tika uzdoti vienādi jautājumi par to praksi nozarē attiecībā uz Datu regulas un Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma ievērošanu, ar lielu uzsvāru uz tehnisko un organizatorisko prasību īstenošanu, un demonstrācijas daļas, kur pārziņi atrādīja savu sistēmu, kurā apstrādā klientu personas datus, darbību.

Pēc pārbaudes tika sagatavots ziņojums ar galvenajiem secinājumiem no pārbaudes laikā iegūtās informācijas un trūkumiem pārziņu darbībā attiecībā uz datu apstrādi telemārketiņga ietvaros un komerciālu paziņojumu sūtīšanu.

No pārbaudē iegūtās informācijas secināts, ka vismazāk uzlabojumi nepieciešami attiecībā uz pārziņu nodarbināto personu apmācīšanu darbā ar personas (klientu) datiem, savukārt visbiežākie trūkumi un nepilnības novēroti līgumu starp pārziņi un apstrādātāju sastādīšanā, kur līgumi nereti sagatavoti pēc universālu līgumu izveides principiem un paraugiem, neiekļaujot informāciju, kas noteikta Datu regulā. Tāpat uzlabojumi nepieciešami piekrišanu zvanu saņemšanai noformēšanā un iegūšanā, kā arī datu dzēšanas termiņu noteikšanā, informācijas šifrēšanā. Tika saskatītas arī iespējamās neatbilstības, piemēram, izmantojot telefona numuru automātisku ģenerāciju, nosakot atbilstošu tiesisko pamatu, nodrošinot personas datu integritāti. Tāpat uzņēmumiem praksē nav vienotas izpratnes, tieši kādos gadījumos izteiktais piedāvājums zvāna laikā būtu vai nebūtu uzskatāms par komerciālu paziņojumu Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma izpratnē.

Kopumā iespējamās neatbilstības nav saistītas ar būtisku datu subjektu tiesību ierobežojumiem, rupji pārkāpjot Datu regulas, kā arī Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma prasības, tomēr pārbaudes rezultātā ņemti vērā pārziņu ieteikumi par nepieciešamību pēc rekomendējošiem skaidrojumiem, piemēram, par datu glabāšanas veidu un ilgumu. Pārbaudes rezultātā secināts arī, ka līdzīgi kā pēc telemārketiņga pārbaudes pie apstrādātājiem, tad arī pēc šīs pārbaudes nepieciešams sagatavot pārziņiem noderīgas vadlīnijas vai

rekomendācijas, lai tie vienādotu praksi un darbotos atbilstoši Datu regulas un Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumam.

Pārbaudes rezultātā tika izstrādātas vadlīnijas “Personas datu apstrāde telemārketinga jomā apstrādātāja statusā”, kas pieejamas: <https://www.dvi.gov.lv/lv/dvi#personas-datu-apstrade-telemarketinga-joma-apstradataja-statusa>

2.2.3. DATU APSTRĀDES UZRAUDZĪBA

Pārskata gada ietvaros Inspekcijā saņemtas 789 datu subjektu sūdzības par iespējamiem personas datu apstrādes pārkāpumiem, 78 pārziņu paziņojumi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem un 88 citu trešo personu (publisku iestāžu, organizāciju, apvienību) iesniegumi par iespējamiem personu datu apstrādes pārkāpumiem. Pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām, paziņojumiem par personas datu aizsardzības pārkāpumiem un Inspekcijas pašas iniciatīvu, Inspekcija pārskata gadā kopumā veica 955 personas datu apstrādes pārbaudes (tai skaitā iniciatīvas pārbaudes) administratīvā procesa un administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

Izskatīto pārbaudes lietu skaita neliels pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu skaidrojams ar apstākli, ka iedzīvotāji paliek arvien vērīgāki un piesardzīgāki par savu datu drošību. Vienlaikus Inspekcija ir novērojusi, ka saņemtās sūdzības nereti satur ziņas par pārziņa sistemātiskiem pārkāpumiem, kas skar plašāku datu subjektu loku.

Jomas, kurās veiktas pārbaudes:

- 1) personas datu apstrāde tiešsaistes sociālajos tīklos un citās interneta vietnēs;
- 2) videonovērošanas veikšana publiskās vietās, privātīpašumos, uzņēmumos un iestādēs;
- 3) personas datu apstrāde valsts iestāžu informācijas sistēmās;
- 4) datu subjektu tiesību ievērošanā;
- 5) personas datu apstrāde ārpustiesas parādu piedziņas procesā un personas kredītvēstures izvērtēšanas procesā;
- 6) bērnu personas datu apstrāde;
- 7) īpašu kategoriju personas datu (t.sk. veselības datu) apstrāde;
- 8) personas datu apstrāde e-komercijā, komercpaziņojumu nosūtīšanā un telekomunikācijā;
- 9) masu informācijas līdzekļu veiktā personas datu apstrāde;
- 10) personas datu apstrāde, izmantojot sīkdatnes.

2.2.3.1. SAŅEMTO SŪDZĪBU SKAITS

Vislielākais sūdzību skaits – 226 no 789 saņemtajām sūdzībām – pārskata periodā iesniegts par personas datu apstrādi tiešsaistes sociālajos tīklos un citās interneta vietnēs. Vairumā gadījumu netika konstatēta personas datu apstrāde, bet gan tika konstatēts iespējams privātuma aizskārums vai vietnes lietošanas noteikumu pārkāpums, līdz ar to datu subjekti tika informēti par tiesībām vērsties pie vietnes pārziņa ar attiecīgu pieprasījumu. Pārskata periodā ir pieaudzis tādu sūdzību skaits, kurās datu subjekta dati, kas ir publicēti sociālajos tīklos vai pārsūtīti privātās sarakstēs, tiek izmantoti krāpniecības nolūkos, veidojot viltus profilus sociālajos tīklos. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu joprojām nākas konstatēt, ka personas, pastāvot šaubām par prettiesisku datu apstrādi, neizmanto Datu regulā noteikto mehānismu savu tiesību aizstāvībai, vērsties pie datu apstrādes pārziņa, kā arī neizmanto sociālo tīklu platformās paredzētās iespējas lūgt dzēst informāciju, bet gan uzreiz vēršas Inspekcijā.

Otra joma, kurā visbiežāk tika saņemtas sūdzības, bija videonovērošanas veikšana. Ievērojot to, ka videonovērošanas kameru tehniskās iespējas nepārtraukti tiek pilnveidotas un iekārtas ir pieejamas plašam iedzīvotāju lokam, tiek novērota tendence, ka videonovērošanas kameras tiek plaši pielietotas, iedzīvotājiem nezinot un neaizdomājoties par videonovērošanas veikšanas pamatprincipiem. Izskatot šāda veida sūdzības, līdzīgi kā iepriekšējos pārskata periodos, tika konstatēts, ka visbiežāk nav izvietotas informatīvās zīmes par videonovērošanas veikšanu vai arī informatīvā zīme nesatur visu nepieciešamo Datu likuma 36. panta trešajā daļā noteikto informāciju (pārziņa nosaukumu, kontaktinformāciju, datu apstrādes mērķi, kā arī norādi par iespēju iegūt citu Datu regulas 13. pantā norādīto informāciju). Tāpat novērojams, ka pārziņi bieži nevēlas uzstādīt informatīvo zīmi, uzskatot, ka tādējādi tiek pārkāptas viņu tiesības, jo informācija kļūst publiski pieejama.

Pārbaudēs par veikto videonovērošanu novērots, ka pārziņi, nosakot personas datu apstrādes mērķi, bieži vien norāda, ka videonovērošanu veic sabiedriskās kārtības nodrošināšanai, šādā veidā mēģinot pārtraukt (pārziņa ieskatā) kaimiņa veiktās prettiesiskās darbības un uzņemt tiesībsargājošo iestāžu funkcijas. Papildus pārskata periodā tika konstatēta tendence, ka pieaug arī sūdzību skaits par tādu viedierīču izmantošanu, kuras ir aprīkotas ar videoierakstīšanas funkciju (piemēram, viedās zvana pogas).

Salīdzinājumā ar 2022. gadu ir samazinājies sūdzību skaits par personas datu apstrādi valsts iestāžu informācijas sistēmās – kopumā šajā jomā tika saņemtas un izskatītas 67 sūdzības. Vienlaikus ir konstatēts, ka iedzīvotāji arvien biežāk sūdzas par dažādu ārstniecības personu rīcību, pārbaudot personas datus vienotajā veselības sistēmā (E-Veselībā) bez jebkāda tiesiski pamatota iemesla, proti, personas dati nav aplūkoti ārstniecības epizodes ietvaros.

2023. gadā Inspekcija, izskatot datu subjektu sūdzības, 192 gadījumos piemēroja korektīvos līdzekļus (brīdinājums, rīkojums, rājiens, apstrādes ierobežojums), aicinot pārzīņus pildīt Datu regulā noteiktos pārzīņa pienākumus. Tostarp pārzīņiem tika uzlikts pienākums izpildīt datu subjekta pieprasījumu, īstenot atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu un spētu uzskatāmi parādīt, ka apstrāde ir atbilstoša Datu regulas prasībām, saskaņot veiktās personu datu apstrādes darbības ar Datu regulā minētajiem noteikumiem par personas datu labošanu vai dzēšanu vai apstrādes ierobežošanu.

2.2.3.2. PERSONAS DATU AIZSARDZĪBAS PĀRKĀPUMU PAZIŅOŠANA

Personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā saskaņā ar Datu regulas 33. panta 1. punktu pārzīnim ir pienākums bez nepamatotas kavēšanās un, ja iespējams, ne vēlāk kā 72 stundu laikā no brīža, kad pārkāpums tam kļuvis zināms, paziņot par personas datu aizsardzības pārkāpumu Inspekcijai, izņemot gadījumus, kad ir maz ticams, ka personas datu aizsardzības pārkāpums varētu radīt risku fizisku personu tiesībām un brīvībām. Inspekcijā 2023. gadā saņemti 78 paziņojumi par personas datu aizsardzības pārkāpumiem, no tiem 74 paziņojumi saturēja ziņas par konfidencialitātes pārkāpumu, 4 – par integritātes, 4 – par pieejamības pārkāpumu.

Pārskata periodā Inspekcijā tika saņemti vairāki personas datu aizsardzības pārkāpumu paziņojumi, kuri saturēja ziņas par prettiesisku personas datu iegūšanu un publicēšanu tirdzniecības vietās. Proti, tirdzniecības vietas apsardzes darbinieki savās personīgajās viedierīcēs nofilmēja videonovērošanas kameru ierakstus un publicēja dažādos sociālajos tīklos.

2.2.3.3. PIENĒMTIE LĒMUMI ADMINISTRATĪVO PĀRKĀPUMU LIETĀS

Pārskata periodā administratīvo pārkāpumu lietās Inspekcija pieņēma 9 lēmumus, visos gadījumos pārkāpējam piemērojot naudas sodu.

Administratīvo pārkāpumu lietās pārskata gadā piemērotā naudas soda intervāls svārstījās no 300 *euro* līdz 20 000 *euro*. Kopā 2023. gadā Inspekcija piemēroja naudas sodus 26 500 *euro* apmērā.

Visi minētie sodi tika piemēroti par pārkāpumiem, par kuriem atbildība ir paredzēta Datu regulas 83. panta 5. punkta attiecīgajā apakšpunktā.

Divos gadījumos sods tika piemērots par datu subjekta tiesību pārkāpumu saskaņā ar Datu regulas 12.–22. pantu (Datu regulas 83. panta 5. punkta a) un b) apakšpunkts).

Vienā gadījumā – par uzraudzības iestādes rīkojuma vai datu aprites ierobežojuma neievērošanu saskaņā ar Datu regulas 58. panta 2. punktu vai piekļuves nesniegšanu, pārkāpjot Datu regulas 58. panta 1. punktu (Datu regulas 83. panta 5. punkta a), b) un e) apakšpunkts).

Vienā gadījumā par pārziņa rīcību, nesniedzot Inspekcijai tās pieprasīto informāciju, kas nepieciešama Inspekcijas uzdevumu veikšanai (Datu regulas 83. panta 5. punkta e) apakšpunkts).

Piecos gadījumos sods tika piemērots, pamatojoties uz Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā 3. panta ceturto daļu (informācijas nesniegšana, informācijas nepienācīga sniegšana vai nepatiesa informācijas sniegšana Inspekcijai).

2.3. INSPEKCIJAS AMATPERSONAS PIENĒMTO LĒMUMU APSTRĪDĒŠANA UN PĀRSŪDZĒŠANA

2.3.1. APSTRĪDĒŠANA

Inspekcijas direktors kopumā 2023. gadā ir pieņēmis 12 lēmumus. No tiem administratīvā pārkāpuma procesa lietās ir pārsūdzēti trīs amatpersonas pieņemti lēmumi, savukārt administratīvā procesa lietās apstrīdēti 8 amatpersonas pieņemti lēmumi. Viens lēmums ir pieņemts par sūdzības administratīvā pārkāpuma procesa lietā atstāšanu bez virzības.

Attiecībā uz pārsūdzētajām administratīvā pārkāpuma procesa lietām norādāms, ka visās trīs lietās direktora lēmumi ir pieņemti par pārsūdzētā lēmuma atstāšanu negrozītu.

Vienlaikus attiecībā uz direktoram apstrīdētajām administratīvā procesa lietām norādāms, ka seši lēmumi ir pieņemti par faktiskās rīcības atzīšanu par tiesisku, bet divi lēmumi ir pieņemti par faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un lietu materiāli nodoti attiecīgajai Inspekcijas nodaļai atkārtotai izskatīšanai.

2.3.2. TIESVEDĪBAS

Kopumā pārskata gadā pieņemti 8 galīgie tiesu nolēmumi. No tiem divi nolēmumi ir administratīvā pārkāpuma procesa lietās, bet 6 administratīvā procesa lietās.

Visi minētie tiesas nolēmumi ir Inspekcijai labvēlīgi.

Kā viena no interesantākajām administratīvā procesa lietām, kas noslēdzās pārskata periodā, bija lieta par Latvijas Bankas veikto videonovērošana valsts drošības nodrošināšanas ietvaros. Proti, fiziska persona bija vērsusies Inspekcijā ar sūdzību par Latvijas Bankas ēkai pieguļošajā teritorijā veikto fiziskās personas videonovērošanu, uzskatot, ka Latvijas Banka minēto apstrādi ir veikusi neatbilstoši Datu regulas prasībām.

Izvērtējot minēto sūdzību, Inspekcija konstatēja, ka Latvijas Bankas ēka ir valsts aizsardzības objekts ap kuru ir noteikta 25 metri plata aizsargjosla un vienlaikus šī ēka ir arī kritiskās infrastruktūras objekts. Ņemot vērā minēto, tika atzīts, ka Latvijas Bankas ēkas un tai pieguļošās teritorijas videonovērošana ir pasākums, kas tiek veikts šīs ēkas kā valsts aizsardzības objekta un valsts līmeņa kritiskās infrastruktūras fiziskas drošības nodrošināšanai, proti, tā ir darbība attiecībā uz valsts drošības nodrošināšanu un tā neietilpst Datu regulas tvērumā un nav Inspekcijas kompetencē.

Fiziskā persona pārsūdzēja Inspekcijas direktora lēmumu tiesā, kur ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu⁶ tika atzīts, ka Inspekcijas direktores lēmums ir tiesisks, savukārt fiziskās personas pieteikums – noraidāms. Arī Administratīvā apgabaltiesa, izskatot fiziskās personas apelācijas sūdzību, secināja, ka fiziskās personas apelācijas sūdzība ir nepamatota un ka pieteikums ir noraidāms.

Minētās lietas izskatīšanas ietvaros tiesa atzina:

- Datu regulas 2. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot to Datu regulas 16. apsvēruma gaismā, ir uzskatāms par tādu, kura vienīgais mērķis ir izslēgt no Datu regulas piemērošanas jomas personas datu apstrādi, ko valsts iestādes veic tādas darbības ietvaros, kura vērsta uz valsts drošības aizsardzību, vai tādas darbības ietvaros, kura var tikt iekļauta tajā pašā kategorijā;
- tā kā Latvijas Bankas veiktā fiziskās personas datu apstrāde ietilpst Datu regulas 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētajā izņēmumā, kad Datu regulu nepiemēro, Inspekcija ir pamatoti izskatījusi sūdzību atbilstoši Datu regulas 57. panta 1. punkta f) apakšpunktam un atzinusi, ka Inspekcijas kompetencē neietilpst izvērtēt fiziskās personas sūdzību pēc būtības;
- tiesa nepiekrīt fiziskās personas viedoklim, ka trīs mēnešu termiņš attiecas uz visu lietas izskatīšanu iestādē kopumā. Kā jau minēts, no Datu regulas 78. panta izriet, ka uzraudzības iestādei trīs mēnešu laikā jāizskata datu subjekta sūdzība un jāinformē par tās virzību vai rezultātiem. To Inspekcija ir izdarījusi. Savukārt jautājums par to, vai apstrīdēt šo atbildi, ir fiziskās personas ziņā.

⁶ Tiesvedības lieta Nr. A420283521

Tāpat arī jāmin administratīvā pārkāpuma lieta, kurā konstatētas SIA “Tet” veiktās personas datu apstrādes neatbilstības Datu regulas prasībām. Uzņēmuma ieviestie tehniskie risinājumi pieļāva iespēju, klientam neapstiprinot līgumu, interneta vietnē pieteikt pakalpojumu Tet+, izmantojot citas personas personas kodu, nepārlicinoties par pakalpojuma saņēmēja identitāti. Tā rezultātā, sagatavojot un ievietojot līgumu klientu pašapkalpošanās sistēmā *Mans Tet*, trešajām personām tika izpausti personas koda īpašnieka dati.

SIA “Tet” sākotnējo lēmumu, ar kuru piemērots administratīvais sods 3,2 miljonu *euro* apmērā, apstrīdēja Inspekcijas direktorei, kura pieņēma lēmumu grozīt soda apmēru, piemērojot SIA “Tet” 1,2 miljonu eiro lielu administratīvo sodu par konstatētajiem pārkāpumiem. Naudas soda apmērs tika samazināts, atkārtoti vērtējot tādus kritērijus kā ietekmēto datu subjektu skaits, pārziņa vai apstrādātāja atbildības līmenis, ņemot vērā ieviestos tehniskos un organizatoriskos pasākumus. Tāpat arī tika ņemts vērā apstāklis, ka datu apstrāde ir tikai daļa no SIA “Tet” pamatdarbības.

Uzņēmums Inspekcijas direktora lēmumu pārsūdzēja tiesā. Ar pirmās instances tiesas spriedumu⁷ tika nolemts atstāt negrozītu Inspekcijas lēmumu, bet SIA “Tet” sūdzību noraidīt. Lietas izskatīšana apelācijas instancē turpinās arī pēc konkrētā pārskata perioda.

2.4. GADĪJUMU IZPĒTE

2.4.1. PAR DARBA DEVĒJA VEIKTO VIDEONOVĒROŠANU DARBA VIETĀ

Inspekcija saņēma informāciju, kas liecināja, ka darba devējs (valsts pārvaldes iestāde) veic personas datu apstrādi videonovērošanas veidā, tajā skaitā novērojot darbinieku darba galdus un monitorus, kā arī apkalpojamus klientus. Tāpat Inspekcijas rīcībā esošā informācija liecināja, ka darba telpās uzstādītās videoiekārtas var veikt arī audioierakstu.

Personas datu apstrādi videonovērošanas veidā darba devējs pamatoja ar Datu regulas 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu, lai mazinātu korupcijas risku iestāšanās varbūtību un nodrošinātu faktu pārbaudi, ja tiktu saņemta informācija par iespējamu pārkāpumu. Tāpat netika izslēgta iespēja, ka videonovērošanas rezultātā iegūtie dati tiks izmantoti citam, nedefinētam mērķim, proti, konstatējot noziedzīgu nodarījumu pret īpašumu.

⁷ Tiesvedības lieta Nr. 01630000100222.1.

Inspekcija secināja, ka videonovērošana darba telpās tika ierīkota pēc viena korupcijas gadījuma atklāšanas, tomēr pirms videonovērošanas ieviešanas nebija veikts novērtējums par ietekmi, vai ar videonovērošanas rezultātā iegūtajiem datiem ir iespējams būtiski samazināt korupcijas riskus. Turklāt apsvērumi, ka pie iestādes darbiniekiem jebkurā laikā var ierasties apmeklētāji un viņu nenovērošanas gadījumā pastāv kukuļošanas risks un prettiesiska lēmuma pieņemšanas risks, nav pietiekams pamatojums, lai veiktā datu apstrāde būtu samērīga. Jo pēc būtības, zinot par videonovērošanu, korupcijas darbības var tikt veiktas ārpus kabineta. Inspekcija secināja, ka korupcijas apkarošanas jomā nepastāv normatīvie akti, kas tieši paredz vai satur vispārīgo regulējumu par nepieciešamību veikt videonovērošanu valsts iestāžu darba telpās. Vienlaikus darba telpu videonovērošanas rezultātā nodarītais personas privātuma aizskārums, viņu novērojot visu darba laiku, ir krietni lielāks nekā gūtais rezultāts, tādējādi attiecīgo nolūku – korupcijas risku mazināšana – var sasniegt ar citiem pasākumiem un darbībām, kas neietver personas datu apstrādi vispār vai mazākā apjomā.

Ievērojot minēto, pārbaudes lietā tika secināts, ka konkrētajā situācijā videonovērošana darba telpās nevar tikt veikta, un pārzinim (darba devējam) tika piemērots korektīvais līdzeklis – rājiens, kā arī uzlikts pienākums pārtraukt videonovērošanu darba telpās un izdzēst videonovērošanas rezultātā iegūtos datus.

2.4.2. PERSONU APLIECINOŠU DOKUMENTU GLABĀŠANA DARBA DATORĀ

Inspekcija saņēma informāciju, kas liecināja par to, ka vairākos viena uzņēmuma veikalos darba datoros, neaizsargātā veidā, glabājas personu apliecinošu dokumentu kopijas.

Pārbaudes ietvaros tika konstatēts, ka uzņēmums, tirgojot preces, piedāvā sadarbības partnera pakalpojumus un preces iegādāties nomaksā. Lai klients varētu noformēt nomaksas pirkumu, viņam ir jāuzrāda personu apliecinošs dokuments, kura kopiju uzņēmums vēlāk nogādā sadarbības partnerim. Tādējādi tika konstatēts, ka uzņēmums, iegūstot un nododot personu apliecinošu dokumenta kopiju rīkojas sadarbības partnera uzdevumā un ir uzskatāms par apstrādātāju Datu regulas izpratnē.

Vienlaikus pārbaudes laikā tika konstatēts, ka personu apliecinošo dokumentu kopijas, pēc to nosūtīšanas sadarbības partnerim, tiek glabātas darba datorā neierobežotu laiku, turklāt bija pieejamas visiem konkrētā veikala darbiniekiem, jo datoriem netika noteikti vairāki lietotāji.

Papildus tika konstatēts, ka darbinieki nebija instruēti par to, ka pēc veiktās klientu personas datu apstrādes, dokumentu kopijas no datora ir jāizdzēš.

Ievērojot, ka uzņēmums personas datus apstrādāja (glabāja) pēc tam, kad bija izpildīts personas datu apstrādes uzdevums, tika konstatēts, ka uzņēmums pēc pārziņa noteiktā personas datu apstrādes mērķa sasniegšanas kļūst par patstāvīgu pārzini personas datu apstrādei, tādējādi šādai datu apstrādei ir jāatbilst Datu regulas prasībām, t.sk., ir jānodrošina personas datu apstrādes tiesiskais pamats.

Pārbaudes ietvaros uzņēmumam bija uzlikts pienākums pārtraukt personas apliecinošu dokumentu apstrādi bez tiesiskā pamata un dzēst veikalū datoros esošās personu apliecinošo dokumentu kopijas.

2.4.3. PERSONAS DATU APSTRĀDE BEZ PIEKRIŠANAS

Inspekcijas rīcībā nonāca informācija, ka pārzinis veic fizisku personu (klientu/datu subjektu) personas datu apstrādi bez atbilstoša tiesiskā pamata un pretēji Datu regulā noteiktajiem personas datu apstrādes pamatprincipiem.

Pārzinis, kurš nodarbojas ar fotoattēlu uzņemšanu un iegūto fotoattēlu tirdzniecību datu subjektiem, Personas datu apstrādes noteikumos noteicis, ka visiem klientiem tiek izsniegts priekšmets, kurš, atkarībā no tā krāsas, liecina par to, vai persona vēlas vai nevēlas, lai fotogrāfs brīvi fotografē personu. Ja persona vēlas, lai viņu fotografē, tad pēc kāda laika tā var pieiet pie pārziņa darbinieka un iegādāties tās fotogrāfijas, kurā persona ir redzama.

Inspekcija konstatēja, ka praksē Personas datu apstrādes noteikumi attiecībā uz priekšmeta izsniegšanu nedarbojas, jo klientiem tie netiek izsniegti un fotogrāfs fotografē ikvienu personu, kura pirmšķietami pauž vēlmi būt nofotografētai, piemēram, skatās uz fotogrāfu vai uzsmaida.

Inspekcija secināja, ka pārzinis veica un turpina veikt datu subjektu personas datu apstrādi (fotoattēlu iegūšanu, glabāšanu), balstoties uz tiesisko pamatu, kas neatbilst Datu regulas prasībām par derīgas piekrišanas iegūšanu. Tāpat Inspekcija secināja, ka pārzinis ir sniedzis datu subjektiem vispārīgu informāciju par personas datu apstrādi, taču nav veicis atbilstošus pasākumus, lai pilnvērtīgi īstenotu datu subjektu tiesības atbilstoši Datu regulas 12. panta 1. punkta prasībām – t.i., nav nodrošinājis datu subjektiem skaidras, saprotamas un precīzas informēšanas pienākuma izpildi attiecībā uz datu apstrādi. Par pieļautajiem pārkāpumiem Inspekcija piemēroja pārzinim naudas sodu 1000 *euro* apmērā.

2.4.4. CITAS PERSONAS DATU NODOŠANA

Pārskata periodā Inspekcija pabeidza pārbaudi lietā, kurā kļūdaini bija nodoti citas personas dati.

Konkrētajā gadījumā iestāde vērsās pie valsts informācijas uzturētāja, lūdzot sniegt informāciju par konkrētu personu, norādot šīs personas vārdu, uzvārdu, un kļūdaini norādot citas personas kodu. Uzturētājs, sniedzot atbildi, ir norādījis personas, par kuru informāciju pieprasīja, vārdu, uzvārdu, tomēr pati sniegtā informācija bija par kļūdaini norādīto personas koda īpašnieku.

Pārbaudes ietvaros Inspekcija konstatēja, ka valsts informācijas sistēmas uzturētājs, sniedzot informāciju par tās uzturētajā datu bāzē esošu personu, kā atlases kritēriju ir nedefinējis tikai personas kodu, uzskatot, ka meklēšanas kritērijs - vārds un uzvārds - pārsniegs minimizēšanas principu, turklāt personas vārds un uzvārds nav redzams arī brīdī, kad tiek atrast attiecīgā personas koda īpašnieka ieraksts.

Inspekcija secināja, ja informācijas sistēmā personu varētu atrast arī pēc personas vārda un uzvārda, tas nepārsniegs minimizēšanas principu, bet gan nodrošinās, ka tiek sniegta informācija par pieprasīto personu nevis kļūdaini norādītā personas koda īpašnieku.

Pārbaudes ietvaros Inspekcija uzlika pienākumu valsts informācijas sistēmas uzturētājam pilnveidot praksi iestāžu pieprasījumu izpildē.

2.4.5. PERSONAS DATU APSTRĀDE (PUBLICĒŠANA) PUBLISKĀ REĢISTRĀ

2023. gadā Inspekcija izskatīja lietu par personas datu publicēšanu publiskā reģistrā, kurā ir norādīta informācija par preču zīmes īpašnieku: nosaukums vai vārds, uzvārds un viņa adrese.

Nacionālie normatīvie akti paredzēja tikai nosaukuma, vārda un uzvārda publicēšanu, tomēr neparedzēja fiziskās personas adreses publicēšanu. Publicēšanas nolūks ir nodrošināt informāciju par preču zīmes īpašnieku, lai personai, kura vēlās izmantot preču zīmi un kurai ir nepieciešams sazināties ar preču zīmes īpašnieku, būtu nodrošināta iespēja ar viņu sazināties.

Inspekcija, izvērtējot situāciju kopumā, atzina, ka attiecīgo personas datu publicēšana var tikt pamatota ar Datu regulas 6.panta 1.punkta e) apakšpunktu un preču zīmju īpašnieka dati var tikt apstrādāti, lai nodrošinātu preču zīmju īpašnieka tiesības pārvaldīt preču zīmes lietošanu, kā arī nodrošinātu citu personu tiesību un normatīvo aktu prasību intelektuālā

īpašuma aizsardzības jomā īstenošanu. Tomēr, ņemot vērā, ka likumā tika noteikti publicējami dati izsmeljošā veidā, nepieļaujot papildus datu publicēšanu, Inspekcija aicināja pārzini iniciēt normatīvo aktu grozījumus, lai nodrošinātu tiesisku personas datu apstrādi.

2.4.6. PERSONAS DATU APLŪKOŠANA VALSTS INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ

Pārskata periodā Inspekcija izskatīja lietu par personas datu apstrādi E-veselībā sistēmā. Persona, pārbaudot E-veselībā pieejamos auditācijas pierakstus, konstatēja, ka informāciju par personu vairāk nekā 30 reizes ieguva ārstniecības persona, kura datu subjektam neizrakstīja medikamentus, darbnespējas lapas vai veica citas izmaiņas pacienta kartē.

Pārbaudes ietvaros tika konstatēts, ka personas datus bez tiesiska pamata aplūkoja ārstniecības personas darbinieks. Vienlaikus tika konstatēts, ka noteikumi par datu aizsardzības prasību ievērošanu ir ietverti amata aprakstā, ko nodarbinātie paraksta kopā ar darba līgumu, uzsākot darba tiesiskās attiecības, tomēr apmācības par personas datu apstrādi notika tikai pēc Inspekcijas pārbaudes uzsākšanas.

Ievērojot visus lietā konstatētos apstākļus, Inspekcija piemēroja korektīvo līdzekli un izteica ārstniecības personai rājienu.

2.4.7. PERSONAS DATU APSTRĀDE TĪMEKĻA VIETNĒ, IZMANTOJOT SĪKDATNES BEZ ATBILSTOŠA TIESISKĀ PAMATA

Pārskata periodā Inspekcija pabeidza pārbaudi lietā, kurā bija konstatēti personas datu apstrādes pārkāpumi tīmekļa vietnē, izmantojot sīkdatnes bez atbilstoša tiesiskā pamata, un piemēroja korektīvo līdzekli – naudas sodu.

Veicot preventīvo pārbaudi vairāku uzņēmumu tīmekļa vietnēs, Inspekcija vairākās no tām konstatēja neatbilstības Datu regulas un Informācijas sabiedrības pakalpojumu likuma prasībām attiecībā uz sīkdatņu tiesisku izmantošanu. Attiecīgi Inspekcija aicināja pārziņus (uzņēmumus) pārskatīt un novērst konstatētos trūkumus, kā arī sniegt atbildi par veiktajiem pasākumiem.

Ņemot vērā, ka konkrētajā lietā pārzinis atbildi noteiktajā termiņā nebija sniedzis, Inspekcija atkārtoti vērsās pie viņa, kā arī pēc pārziņa lūguma pagarināja termiņu aicinājuma

izpildei. Tomēr turpmākās pārbaudes laikā tika konstatēts, ka konstatētie trūkumi nav novērsti, tostarp, tīmekļa vietnē jau pirms lietotāja informētas piekrišanas saņemšanas tika uzstādītas analītiskās sīkdatnes.

Kopumā pārbaudes lietas ietvaros veicot atkārtotas apskates, tika secināts, ka tīmekļa vietnē joprojām nevienā vietā nebija pieejama un sniegta visaptveroša lietotājam skaidra un saprotama informācija par izmantoto sīkdatņu veidiem un to mērķiem, un vairākas sīkdatnes tiek izmantotas bez atbilstoša tiesiskā pamata. Ievērojot to, ka, neskatoties uz vairākkārtējiem Inspekcijas aicinājumiem un sniegtajiem tiesiskā regulējuma skaidrojumiem, tīmekļa vietnē joprojām pastāvēja būtiski trūkumi, Inspekcija atzina uzņēmumu par vainīgu konstatētajos personas datu apstrādes pārkāpumos un piemēroja pārzinim naudas sodu 20 000 *euro* apmērā.

2.5. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

2.5.1. KONSEKVENCES NODROŠINĀŠANA

2023. gadā Inspekcija turpinājusi aktīvu iesaisti EDAK darba dokumentu izstrādē. Inspekcija kā vadošā ziņotāja uzsākusi darbu pie vadlīniju sagatavošanas par uzraudzības sarakstu izmantošanu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā. Tāpat Inspekcija kā līdzziņotāja iesaistījusi vadlīniju saistībā ar Digitālā tirgus akta piemērošanu izstrādē. Pabeigts darbs ar EDAK viedokļa gatavošanu par Rumānijas rīcības kodeksu uzraudzības iestādes akreditācijas kritēriju apstiprināšanu, kur Latvija bija galvenais ziņotājs, tāpat pabeigts darbs arī ar Maltas sertifikācijas institūcijas sertifikācijas kritērijiem, kur Inspekcija darbojās kā līdzziņotājs. Apstiprināti Latvijas rīcības kodeksu uzraudzības iestādes akreditācijas kritēriji.

Inspekcija piedalījies arī citu EDAK dokumentu gatavošanā kā viedokļa paudējs un ierosinājumu izteicējs.

Atsevišķi atzīmējama Inspekcijas darbība otrajā koordinētajā EDAK īstenotajā pārbaudē. Visa gada garumā 26 uzraudzības iestādes visā Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), tostarp Inspekcija, veica koordinētu uzraudzības pasākumu par datu aizsardzības speciālistu iecelšanas un amata pienākumu izpildes novērtējumu.

Lai novērtētu, vai Latvijas Republikas iestādēs datu aizsardzības speciālista amats atbilst Datu regulas nosacījumiem, kā arī, lai apzinātu nepieciešamos resursus datu aizsardzības speciālista pienākumu izpildei, Inspekcija ministrijām un to padotajām iestādēm nosūtīja EDAK sagatavotās aptaujas anketas. Pārbaudes ietvaros no iestādēm tika saņemtas 179 atbildes. Teju visās minētajās iestādēs ir iecelts datu aizsardzības speciālists, palīdzot

nodrošināt normatīviem aktiem atbilstošu personas datu apstrādi. Ņemot vērā, ka mūsdienu digitalizācijas laikmetā aizvien pieaug datu drošības riski, ir skaidrs, ka datu aizsardzības speciālista amats iestādēs ir būtisks un nepieciešams. Plašāka informācija pieejama: <https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/noslegusies-parbaude-par-datu-aizsardzibas-specialista-institutu>. Savukārt ar ziņojumu aicinām iepazīties: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/other/coordinated-enforcement-action-designation-and-position-data_en

2.5.2. EIROPAS SAVIENĪBAS INFORMĀCIJAS SISTĒMU UZRAUDZĪBA NACIONĀLĀ LĪMENĪ

Papildu Datu regulā noteiktajiem uzdevumiem un saskaņā ar speciālajiem normatīvajiem aktiem Inspekcijai ir pienākums uzraudzīt fizisku personu datu apstrādi Eiropas Savienības lielapjoma IT sistēmās.

Efektīvas personas datu apstrādes uzraudzības īstenošanai Inspekcijai ir jāveic sūdzību izskatīšana, regulāras revīzijas, kā arī citas uzraudzības darbības, kas veicinātu efektīvāku personas datu aizsardzību SIS II, VIS un Eurodac sistēmās.

2023. gada periodā tika turpināts veikt gatavošanos uzraudzības veikšanai attiecībā uz personas datu aizsardzības prasību uzraudzību lielapjoma IT sistēmās, kuru ekspluatāciju plānots uzsākt tuvākajā laikā – ECRIS, ETIAS un Satvarā – kas nodrošina minētajās informācijas sistēmas uzkrāto un apstrādāto datu savstarpēju izmantojamību.

Sistēmu ieviešana ir jau vairākkārtīgi pārcelta, jo kavējas galveno sistēmu ekspluatācijas uzsākšanas darbi. Līdz ar to arī tiek attiecīgi attālināti Inspekcijas plānotie uzraudzības pasākumi.

Vienlaikus jau pašlaik ekspluatācijā esošo sistēmu uzraudzība tiek īstenota pieaugošā kvalitātē, dažādojot veiktos uzraudzības pasākumus un reizē ar Inspekcijas institucionālās pieredzes pieaugumu arī padarot veiktās darbības efektīvākas.

2.5.3. ŠENGENAS INFORMĀCIJAS SISTĒMA

2023. gadā tika veikta pārbaude par brīdinājumu ieviešanu sistēmā atbilstību SIS II lēmuma⁸ VII nodaļas nosacījumiem. Pamatojoties uz pārbaudes atziņām, tā tika paplašināta,

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 2018/1862 Par Šengenas informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza uz atceļ Padomes lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES

novērtējot arī galalietotāju darbības ar datiem policijas iecirknī. Pārbaudes ietvaros netika konstatētas neatbilstības attiecībā uz brīdinājumu izveidošanas un ievietošanas sistēmā kārtību.

Tika veikta kārtējā pārbaude par SIRENE biroja izmantoto tipveida atbilžu datu subjektiem atbilstību SIS II darbību nosakošajiem normatīvajiem aktiem. Pārbaudes ietvaros tika saņemtas izmatotās paraug atbilžu kopijas un veikta to atbilstības analīze.

Uzraudzības pasākumu ietvaros Inspekcija kopdarbā ar Valsts policijas pārstāvjiem ir izstrādājusi apmācības programmu attiecībā uz N.SIS izmantošanu Valsts policijas darbiniekiem. Apmācību kurss tika izmantots Valsts policijas koledžas apmācības programmu ietvaros.

Nākamajā pārskata periodā Inspekcija plāno turpināt uzsākto sadarbību attiecībā uz Valsts policijas personāla zinības un prasības attiecībā uz personas datu aizsardzību paaugstināšanu.

2.5.4. VĪZU INFORMĀCIJAS SISTĒMA

2023. gadā tika veikta pārbaude par informācijas apstrādi vienā no pieslēgšanās N.VIS galapunktiem – Latvijas vēstniecībā Kazahstānā. Balstoties uz pārbaudes laikā gūtajām atziņām, pārbaudes tvērums tika paplašināts un pārbaude attiecībā uz ar N.VIS saistītiem jautājumiem veikta arī Ārlietu ministrijas centrālajā aparātā. Pārbaudes ietvaros netika konstatētas būtiskas neatbilstības attiecībā uz sistēmas ekspluatācijas loģiskajām un fiziskajām drošības prasībām. Par konstatēto turpinās priekšlikumu izstrāde pasākumiem, kas nepieciešami efektīvākam sistēmas ekspluatācijas režīmam.

2023. gada laikā saskaņots ar PMLP revīzijas laikā konstatēto neatbilstību novēršanas plāns. Uzsākti pasākumi plāna īstenošanas kontroles veikšanai.

2.5.5. EIROPAS PATVĒRUMA MEKLĒTĀJU DAKTILOSKOPIJAS DATUBĀZE (EURODAC)

2023. gada uzraudzības pasākumu ietvaros tika pārbaudīts, kā attiecīgās iestādes izpilda iepriekšējā revīzijas ziņojumā konstatēto neatbilstību novēršanu un rekomendēto uzlabojumu ieviešanu. Uzraudzības pasākumu ietvaros netika konstatētas atkāpes no saskaņotā papildinājumu ieviešanas plāna.

2.5.6. EIROPAS KOMISIJAS LĪDZFINANSĒTO PROJEKTU ĪSTENOŠANA

2021. gada nogalē Inspekcija iesniedza projekta priekšlikumu Eiropas Komisijas finanšu programmas “Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības” (CERV) 2021.–2027. gadam ietvaros izsludinātajā konkursā Nr. CERV-2021-DATA personas datu aizsardzības uzraudzības iestādēm, lai paaugstinātu mērķgrupu zināšanu līmeni par datu aizsardzības noteikumiem un to īstenošanu. 2022. gada martā Eiropas Komisija apstiprināja Inspekcijas iesniegto projekta priekšlikumu tā īstenošanai. 2022. gada 1. septembrī Inspekcija noslēdza līgumu ar Eiropas Komisiju par projekta īstenošanu. Projekts paredz izveidot tālmācības programmu personas datu aizsardzībā mazajiem un vidējiem uzņēmumiem pārstāvjiem, tādā veidā radot šai mērķgrupai pieejamu bezmaksas rīku zināšanu un praktisko iemaņu gūšanai personas datu aizsardzības jomā un izmantot iegūtās zināšanas savos uzņēmumos. Apmācības paredz sniegt gan teorētiskās zināšanas, gan praktiskos uzdevumus. Apmācību programma būs pieejama ne tikai latviešu valodā, bet arī angļu un krievu valodās. 2023. gada 21. jūlijā tika noslēgts līgums ar SIA “Datorzinības centru” par “E-mācību “Personas datu aizsardzība mazajiem un vidējiem uzņēmumiem” satura un interaktivitātes izstrādi, lokalizāciju un tehnisko nodrošināšanu” (iepirkuma identifikācijas Nr. DVI 2023/2). Informācija par projektu ir pieejama Inspekcijas mājas lapā. Plānots, ka tālmācību programma interesentiem būs pieejama apgūšanai 2024. gadā.

2.6. DATU AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTA INSTITŪTS

Datu aizsardzības speciālists ir persona, kurai ir profesionālā kvalifikācija, jo īpaši speciālas zināšanas datu aizsardzības tiesību un prakses jomā un spēja pildīt Datu regulas 39. pantā minētos uzdevumus. Datu aizsardzības speciālista pienākumus var veikt gan persona, kura ir nokārtojusi Inspekcijas organizētu datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas eksāmenu (iekļauta datu aizsardzības speciālistu sarakstā⁹), gan persona, kura šādu eksāmenu nav kārtojusi vai nokārtojusi, bet kurai ir pietiekamas teorētiskās un praktiskās zināšanas datu aizsardzības jomā.

2023. gada otrā pusē pagājusi datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanas zīmē. Ievērojot Ministru kabineta 2020. gada 6. oktobra noteikumu Nr. 620 “Datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas noteikumi” 54. punktā noteikto, 2023. gadā vairākiem datu

⁹ Pieejams: <https://www.dvi.gov.lv/lv/datu-aizsardzibas-specialistu-saraksts>

aizsardzības speciālistu sarakstā iekļautajām personām bija iestājies kvalifikācijas uzturēšanas periods. Šīs personas tika iekļautas sarakstā pirms minēto noteikumu spēkā stāšanās, līdz ar ko kvalifikācijas uzturēšanas periods, kurā apmeklēt vai vadīt kvalifikācijas uzturēšanas pasākumus, bija trīs gadi no noteikumu spēkā stāšanās dienas un iestājās 2023. gada rudenī. Personām, kuras iekļautas datu aizsardzības speciālistu sarakstā, tika savlaicīgi izsūtīti atgādinājumi par iesnieguma iesniegšanas termiņa tuvošanos un darbībām, kas veicamas, lai kvalifikācijas uzturēšana noritētu veiksmīgi. Tāpat šāda informācija tika publicēta Inspekcijas tīmekļa vietnē.

Iesniegumu par datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanu iesniedza 245 datu aizsardzības speciālisti. Izvērtējot iesniegtos iesniegumus, tika pieņemti divi lēmumi par personu izslēgšanu no datu aizsardzības speciālistu saraksta, 11 lēmumi datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanas daļēju atzīšanu¹⁰ un 232 lēmumi par datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanas atzīšanu. Tika saņemti arī divi iesniegumi no personām, kuras nebija iekļautas datu aizsardzības speciālistu sarakstā.

Līdz noteiktajam termiņam (08.12.2023.) iesniegumus par datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanu nav iesniegušas un tādējādi no datu aizsardzības speciālistu saraksta izslēgtas 93 personas.

2023. gadā saskaņā ar Datu likuma 4. panta pirmās daļas 4. punktu tika organizēti 3 datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas eksāmeni, kuros piedalījās 64 pretendenti, no kuriem 50% jeb 32 nokārtoja eksāmenu sekmīgi un tādējādi informācija par tiem tika iekļauta Inspekcijas publicētajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā.

2023. gadā uzsākta prakse pēc katra eksāmena pretendentiem izsūtīt eksāmena norises novērtējuma aptaujas, kurās pretendenti izsaka savu apmierinātību vai neapmierinātību ar eksāmena praktisko norisi un organizāciju, kas savukārt ir noderīga atgriezeniskā saite turpmāko eksāmenu kvalitatīvākai norisei. Kopumā eksāmenu organizācija vērtēta pozitīvi, tomēr saņemtas atsauksmes par eksāmena pārāk lielu sarežģītību, kā arī ieteikumi eksāmenu pagarināt vai saīsināt. Tomēr liela daļa no iebildumiem nav īstenojami, ievērojot, ka šī zināšanu pārbaude pamatā tiek organizēta atbilstoši Ministru kabineta 2020. gada 6. oktobra noteikumos Nr. 620 "Datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas noteikumi" iekļautajām norādēm.

¹⁰ Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 6. oktobra noteikumu Nr. 620 "Datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas noteikumi" 50.3. punktu Inspekcija viena mēneša laikā pēc kvalifikācijas uzturēšanas iesnieguma saņemšanas pieņem lēmumu daļēji atzīt mācības par datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumu un datu aizsardzības speciālista kvalifikācijas uzturēšanu, nosakot datu aizsardzības speciālistam pienākumu piedalīties mācībās noteikto akadēmisko stundu skaitu, ja datu aizsardzības speciālista apmeklēto mācību norises ilgums ir vismaz 18 akadēmiskās stundas, bet mazāks nekā 36 akadēmiskās stundas.

2023. gadā 38 publiskā sektora iestādes un 101 privāto tiesību juridiskā persona paziņojusi par 139 datu aizsardzības speciālistu iecelšanu vai maiņu. Atsevišķos gadījumos viens pārzinis iecēlis vairāk nekā vienu datu aizsardzības speciālistu. No ieceltajiem speciālistiem 113 gadījumos tie ir iekļauti Inspekcijas publiskajā datu aizsardzības speciālistu sarakstā. Ievērojot Datu regulas 37. panta 7. punktu pārziņu pienākums ir publiskot datu aizsardzības speciālista kontaktinformāciju un paziņot to uzraudzības iestādei, Latvijā - Inspekcijai. Informāciju par datu aizsardzības speciālista iecelšanu vai maiņu Inspekcijai iesniedz arī uzņēmumi, kuri nav reģistrēti Latvijā, tomēr to klienti un datu subjekti var būt Latvijas rezidenti.

2.7. KREDĪTINFORMĀCIJAS BIROJU DARBĪBAS UZRAUDZĪBA

Ievērojot Kredītinformācijas biroju likumā un Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumos Nr. 267 “Kredītinformācijas biroju licencēšanas un uzraudzības noteikumi” noteikto kārtību, Latvijā ir reģistrēti divi kredītinformācijas biroji – akciju sabiedrība “Kredītinformācijas birojs” un akciju sabiedrība “CREFO birojs”. Kredītinformācijas biroju likumā noteiktais darbības mērķis ir dot ieguldījumu atbildīgas kredītēšanas un atbildīgas un godprātīgas aizņemšanās veicināšanā, sekmējot personu kredītvēstures veidošanos, kā arī nodrošināt fizisko personu tiesību aizsardzību, lai, vērtējot kredītspēju, būtu pieejama un tiktu izmantota patiesa un pilnīga informācija. Kredītinformācijas birojus licencē un to darbību uzrauga Inspekcija. Inspekcija, ievērojot Kredītinformācijas biroju likuma 23. panta pirmo daļu un pēc savas iniciatīvas, veica preventīvas pārbaudes attiecībā uz kredītinformāciju biroju veiktās personas datu apstrādes atbilstību Datu regulas un Kredītinformācijas biroju likuma prasībām. 2023. gada pārbaudē uzsvars tika likts uz Kredītinformācijas biroju likuma 16. panta pirmās daļas interpretāciju, respektīvi, cik ilgi glabājama informācija par maksātnespējas procesu. Pārbaudes tika veiktas klātienē AS “Kredītinformācijas Birojs” telpās un AS “CREFO Birojs” telpās. Kopumā preventīvās pārbaudes ietvaros AS “CREFO Birojs” un AS “Kredītinformācijas Birojs” būtiskas neatbilstības Datu regulas un Kredītinformācijas biroju likuma prasībām netika konstatētas.

Gada pārskata periodā Inspekcija sniegusi konsultācijas kredītinformācijas biroju pārstāvjiem par Kredītinformācijas biroju likuma piemērošanu. Tāpat veikta jaunu padomes locekļu atbilstības novērtēšana, ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumos Nr. 267 “Kredītinformācijas biroju licencēšanas un uzraudzības noteikumi” noteikto kārtību.

2.8. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Inspekcijas ikdienas darbā komunikācija ar sabiedrību ir nozīmīga, jo, stājoties spēkā Datu regulai, kuras prasību piemērošana uzsākta 2018. gada 25. maijā, Inspekcijas kā uzraudzības iestādes pamatuzdevums ir veicināt sabiedrības izpratni attiecībā uz personas tiesībām uz privātumu un atbildīgo personu pienākumu nodrošināt atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai ievērotu drošu personas datu apstrādi un aizsardzību

2.8.1. #DVISKAIDRO

Lai nodrošinātu viegli pieejamu informāciju ikvienam par aktuālajiem jautājumiem datu aizsardzībā, Inspekcija jau trešo gadu īsteno informatīvi skaidrojošu kampaņu #DVIskaidro⁶. Tās ietvaros reizi nedēļā tiek veidoti skaidrojumi ar ieteikumiem, kā organizācijām (publiskais un privātais sektors) nodrošināt Datu regulai atbilstošu datu apstrādi, savukārt iedzīvotājiem praktiski ieteikumi, kā īstenot savas tiesības. Veidojot skaidrojumus, Inspekcija ņem vērā konkrētā brīža aktualitātes un saņemtos jautājumus.

Pārskata gadā Inspekcija, sadarbojoties ar masu informācijas līdzekļiem nacionālā un starptautiskā līmenī, nodrošināja sabiedrības informēšanu un izpratnes veicināšanu par fizisko personu datu apstrādi un aizsardzību 43 gadījumos.

2.8.2. SEMINĀRI

Lai sniegtu sabiedrībai informāciju par aktualitātēm datu aizsardzību un atbildētu uz biežāk uzdotajiem jautājumiem, pārskata gadā Inspekcija nodrošināja dalību 28 semināros un konferencēs nacionālā un starptautiskā līmenī, tai skaitā organizēja tiešsaistes seminārus par aktuāliem jautājumiem datu aizsardzībā:

- 26. janvārī, atzīmējot 17. Eiropas datu aizsardzības dienu, notika seminārs “Datu drošība un aizsardzība digitālajā vidē”, informējot iedzīvotājus, kā rīkoties, lai iedzīvotāju komunikācija digitālajā vidē attiecībā uz saviem un citu personu datiem būtu droša un pārdomāta;

- 12. maijā- dalība 31. starptautiskajā konferencē “Spring Conference 2023”(Ungārijā);

- 25. maijā, atzīmējot Datu regulas piekto gadadienu, dalība ikgadējā datu aizsardzības un kiberdrošības konferencē “Digitālā ēra”;
- 9. jūnijā sadarbībā ar Patentu valdi - dalība sarunu festivālā “LAMPA” diskusijā “Nenopietns randiņš ar nopietnām sekām”;

- 28. augustā - seminārs sabiedrībai kopumā par to, kā nodrošināt datu aizsardzību un drošību IT vidē;
- 25. oktobrī – seminārs par svarīgākajiem aspektiem datu apstrādē, kas palīdz uzlabot datu apstrādes efektivitāti un drošību savā darba vietā;
- 28. decembrī- seminārs gan pārziņiem, gan subjektiem par sīkdatņu izmantošanu un biežāk konstatētajām neatbilstībām praksē.

Turpinot 2022. gadā iesākto praksi, pārskata gadā tika turpināta sadarbība ar Nodarbinātības valsts aģentūru bezdarbnieka statusā esošu personu zināšanu papildināšanai. Tika novadīti 11 semināri par tēmu “Datu drošība un aizsardzība digitālajā vidē”, kuros Inspekcijas pārstāve skaidroja par datu aizsardzības būtību, lietām, kas būtu jāzina katram datu subjektam, tāpat dalījās ar praktiskiem piemēriem, kur fiziskas personas pašas neapzināti nodara sev kaitējumu publicējot savus personas datus digitālajā vidē, kā arī tika izrunāti populārākie mīti datu aizsardzības jomā un darbības, kas veicamas, lai pasargātu sevi un citus no krāpniekiem digitālajā vidē. Kopā seminārus noklausījās 745 Nodarbinātības valsts aģentūras klienti. Katra semināra noslēgumā tika sniegtas atbildes uz klausītāju jautājumiem, kā rezultātā tika diskutēts par dažādām mūsdienu digitālā laikmeta problēmsituācijām no datu aizsardzības un uzraudzības iestādes un iedzīvotāju skatu punkta. Semināru norise un saturs tika vērtēts atzinīgi, un no to klausītājiem tika saņemti pateicības vārdi par satura vieglu uztveramību, trāpīgiem piemēriem un skaidrām atbildēm uz sākotnēji neskaidriem jautājumiem. Plašāka informācija pieejama- <https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/inspekcija-turpina-sadarbibu-ar-nva>. Ņemot vērā veiksmīgo pieredzi un dalībnieku interesi, uzsāktā sadarbība turpināsies arī 2024. gadā, un tās ietvaros iepļānotas vēl 11 lekcijas Nodarbinātības valsts aģentūras klientiem.

2.8.3. SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA, REKOMENDĀCIJAS UN VADLĪNIJAS

Inspekcija savu pamatfunkciju ietvaros ikdienā veica iedzīvotāju, tai skaitā arī ārvalstnieku, izglītošanu, izmantojot telefonkonsultācijas, rakstveida konsultācijas, Inspekcijas tīmekļa vietnē pieejamo virtuālo asistentu Zinti. Šī asistenta pamatuzdevums ir sniegt iestādes klientiem atbildes uz viegliem, īsiem, iestādes kompetencē esošiem jautājumiem. Zintim pārskata periodā tika uzdoti 374 jautājumi, tomēr jāņem vērā arī, ka daļa jautājumu ir bijuši nesaistīti ar Inspekcijas kompetenci, tāpat reizēm iedzīvotāji, neizprotot virtuālā asistenta pamatfunkciju, uzdod garus jautājumus vai apraksta problēmsituāciju, kas rezultējas neatbildētā jautājumā.

2023. gadā tika sniegtas 1956 telefoniskas konsultācijas, 557 rakstveida konsultācijas un 19 klātienē/video konsultācijas. No iedzīvotājiem 2023. gada laikā saņemti 563 rakstveida konsultāciju pieprasījumi. Biežāk skaidrotās tēmas konsultāciju laikā bija darba tiesisko attiecību ietvaros veiktās apstrādes, videonovērošanas veikšanas nosacījumi fiziskām un juridiskām personām, videonovērošana bez datu subjektu informēšanas, kā arī citu privātīpašumu novērošana bez saskaņojuma ar īpašnieku, datu apstrāde tīmeklī un sociālās

tīklošanas vietnēs, tai skaitā sīkdatņu apstrāde, datu subjektu tiesību īstenošana praksē, kā arī publiskā sektora veikta datu apstrāde. Problēmu gadījumos datu subjektiem tika izskaidrotas to Datu regulā noteiktās tiesības uz savu personas datu aizsardzību, tai skaitā vēršanās Inspekcijā.

Konsultāciju sniegšana un iedzīvotāju, tai skaitā juridisku personu, izglītošana (konsultāciju un pārbažu ietvaros) personas datu apstrādes jautājumos un skaidrojumu sniegšana veicina Inspekcijas atpazīstamību sabiedrībā, uzticamību kā valsts pārvaldes iestādei, kā arī preventīvi novērš potenciālus pārkāpumus, ja pārzinis vēršas pie Inspekcijas ar neizpratni par normatīvo regulējumu nozarē, datu aizsardzības pamatprincipiem vai arī, ja iedzīvotājs tiek informēts par tā tiesībām attiecībā uz datu aizsardzību. Vienlaikus tiek stiprināts un uzturēts “Konsultē vispirms” princips, kura iedzīvināšana sākās 2017. gadā

Vadlīnijas “Personas datu apstrāde telemārketinga jomā apstrādātāja statusā”

Lai veicinātu Vispārīgās datu aizsardzības regulas un Informācijas sabiedrības pakalpojuma likuma prasību izpildi uzņēmumos, Inspekcija ir izstrādājusi vadlīnijas par personas datu apstrādi telemārketinga jomā. Mērķauditorija ir uzņēmumi, kuru darbības veids ir saistīts ar telemārketingu, tostarp izejošo zvanu centru darbību. Vadlīnijas pieejamas <https://www.dvi.gov.lv/lv/media/2216/download?attachment>.

Izstrādātas rīcības kodeksa pārraudzības institūciju akreditācijas prasības

Inspekcija, ievērojot Datu regulā noteikto, ir izstrādājusi un apstiprinājusi Rīcības kodeksa uzraudzības institūciju akreditācijas prasības.

Rīcības kodeksa uzraudzības institūciju akreditācijas prasības pieejamas <https://www.dvi.gov.lv/lv/media/2323/download?attachment>.

Savukārt Ministru kabineta 2022. gada 9. augusta noteikumi Nr. 488 “Rīcības kodeksa pārraudzības institūcijas licencēšanas noteikumi” nosaka prasības akreditācijas licences saņemšanai, tai skaitā, iesniegumā iekļaujamās informācijas apjomu, kā arī akreditācijas licences izsniegšanas, apturēšanas un anulēšanas kārtību, valsts nodevas apmēru un licences pārskaitīšanas kārtību.

Informatīva kampaņa “Dati ir vērtība- sargā tos!”

Lai vairotu mazo un vidējo uzņēmēju izpratni par personas datu aizsardzības nozīmi un veicinātu labās prakses ieviešanu datu aizsardzībā, Inspekcija no 2023. gada 4. aprīļa līdz 2023. gada 14. jūnijam īstenoja informatīvu kampaņu “Dati ir vērtība – sargā tos!”. Kampaņas ietvaros tika organizēti arī pieci semināri/ praktiskās darbnīcas par privātuma politikas izstrādi

reģionos – Rēzeknē, Liepājā, Jelgavā un Valmierā, kā arī Rīgā. Tāpat ir izveidota prezentācija, kas palīdzēs privātuma politikas izstrādē.

*Kampaņas ietvaros
iedzīvotājus
iepazīstinājām ar
Datiņu ģimeni.*

Informācija par kampaņu pieejama- <https://www.dvi.gov.lv/lv/kampana-dati-ir-vertibasarga-tos>

Datu valsts inspekcijas pieņemtie lēmumi, sniegtie skaidrojumi un viedokļi

Lai informētu sabiedrību par personas datu apstrādi un aizsardzību un veicinātu vienotu izpratni par Datu regulā noteikto tiesību un pienākumu realizēšanu fiziskām un juridiskām personām, pārskata gādā Inspekcijas tīmekļvietnē publicēti Inspekcijas pieņemtie lēmumi par pārziņu un apstrādātāju pieļautajiem Datu regulas prasību pārkāpumiem vai piemērotajiem korektīvajiem līdzekļiem un iestādes sniegtajiem viedokļiem un skaidrojumiem savas kompetences jomā.

Lēmumu datu bāze pieejama: <https://www.dvi.gov.lv/lv/lemumi>.

Skaidrojumi un viedokļi pieejami: <https://www.dvi.gov.lv/lv/skaidrojumi-un-viedokli>.

3. PRIORITĀTES NĀKAMAJAM GADAM

1. Stiprināt Inspekcijas kapacitāti, veidojot konkurētspējīgu un labvēlīgu darba vidi Inspekcijā, piesaistot profesionālus un motivētus nodarbinātos Inspekcijas funkciju izpildes nodrošināšanai.
2. Iesaistīties normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu izstrādē un sniegt viedokli par citu institūciju sagatavotajiem normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektiem.
3. Pabeigt un publicēt vadlīnijas, kurās skaidrota novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšanas kārtība.
4. Pabeigt un publicēt praktiskas rekomendācijas privātpersonām videonovērošanas jomā.
5. Veikt preventīvas pārbaudes par personas datu aizsardzības prasību ievērošanu organizāciju privātuma politikās.
6. Īstenot sabiedrības informēšanas kampaņu jauniešiem datu aizsardzības jomā.
7. Veikt pasākumus sabiedrības izpratnes veicināšanai par fizisko personu datu apstrādi un aizsardzību, organizējot izglītojošos seminārus (vismaz astoņus) un publicējot skaidrojumus.
8. Izpildīt Datu likuma 18. - 20. pantā noteiktos uzdevumus - organizēt trīs datu aizsardzības speciālistu eksāmenus.
9. Sadarbībā ar Tiesībsarga biroju izstrādāt skaidrojumu par valsts un pašvaldību amatpersonu personas datu apstrādi žurnālistikas vajadzībām.
10. Izvērtēt Inspekcijas kompetences robežas jautājumos, kas skar arī policijas kompetenci, un izvērtēt, vai Inspekcijai būtu piešķiramas tiesības bloķēt tīmekļa vietnes.
11. SIS un VIS ilgtermiņa pārbaužu plānā iekļauto pasākumu izpilde.